

III. ANALIZA SWOT DLA OBSZARU OBJĘTEGO LSR I WNIOSKI Z ANALIZY

3.1. Analiza SWOT

Analiza SWOT umożliwiła wygenerowanie **mocnych** punktów i **słabych** stron sytuacji społeczno-gospodarczej subregionu. Pozwoliła na wskazanie **szans** stojących przed EGO na stanie się atrakcyjnym miejscem oferującym wysoki standard i jakość pobytu dla mieszkańców i przyjeżdżających tu turystów, w którym zachowane zostaną walory przyrodnicze. Analiza określiła również **zagrożenia**, na jakie narażony jest proces rozwoju subregionu. Z jednej strony analizie poddane zostały „zasoby”, zaś z drugiej wpływ otoczenia. Porównanie mocnych i słabych stron miało na celu określenie potencjalnej przewagi strategicznej obszaru EGO.

Wyniki uzyskane podczas prowadzonych badań, spotkań i konsultacji wśród lokalnej społeczności obszaru EGO posłużyły do opracowania rekomendacji, umożliwiając podjęcie działań likwidujących zdiagnozowane słabe strony i minimalizujących zagrożenia.

Analiza czynników rozwoju obszaru EGO została opracowana w postaci kompleksowej, mającej na względzie ogólne uwarunkowania objętych strategią gmin i powiatów. Uwzględniła trzy obszary (sfery) wskazane przez społeczność omawianego subregionu jako główne kierunki działań strategicznych w ramach LSR.

Ogólna analiza SWOT dla subregionu EGO

Analiza SWOT dla obszaru EGO	
Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> – unikalne walory krajobrazowo-przyrodnicze, czyste środowisko (status uzdrowiska) oraz bogate (różnorodne) zasoby kulturowe i etniczne obszaru EGO, – warunki przyrodnicze sprzyjające rozwojowi rolnictwa ekologicznego, – korzystna struktura demograficzna społeczeństwa, – położenie w strefie przygranicznej 	<ul style="list-style-type: none"> – peryferyjne położenie obszaru EGO, – niezadowalający stan i poziom rozwoju infrastruktury (komunikacja, media, ochrona zdrowia i edukacja), – niezadowalające kwalifikacje dostępnej siły roboczej i jej niedopasowanie do wymagań rynku pracy, – niewystarczający system promocji obszaru EGO, – niewystarczający poziom współpracy i koordynacji działań między organizacjami społecznymi i samorządami w EGO, wynikający z braku kompleksowej strategii rozwoju turystycznego, – odłączenie się od LGD gminy wiejskiej Ełk.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> – rozwijająca się turystyka w regionie (w oparciu o walory krajobrazowe, przyrodnicze, historyczne i kulturowe) oraz w oparciu o bogatą ofertę usług, – rosnąca świadomość ekologiczna społeczeństwa oraz dynamiczny rozwój potrzeb w zakresie usług prozdrowotnych, – rozwijająca się współpraca wewnątrz regionu, międzyregionalna i transgraniczna, – rosnąca aktywność i zaangażowanie mieszkańców wsi w rozwój regionu (województwa). 	<ul style="list-style-type: none"> – trudności z wykorzystaniem środków unijnych, – bariery prawno-podatkowe i finansowe utrudniające rozwój, – niski poziom zamożności mieszkańców obszarów wiejskich ograniczający ich aktywność gospodarczą, – rosnąca migracja z regionu, zwłaszcza wykształconych ludzi młodych.

Wskazane, dzięki analizie SWOT, główne obszary strategiczne LSR dotyczą możliwości, a zarazem potrzeby podjęcia działań w takich sferach, jak:

- *rozwój turystyki w oparciu o posiadane zasoby przyrodnicze, produkcyjne i kulturowe,*
- *aktywizowanie społeczności lokalnych na rzecz wzrostu ich zainteresowania tak pracą społeczną w rozwijających się organizacjach pozarządowych, jak i gospodarczą – głównie na rzecz rozwoju funkcji turystycznych obszaru i przetwórstwa rolno-spożywczego,*
- *działania na rzecz większej rozpoznawalności obszaru (jego promocji) jako miejsca o czystym środowisku.*

Wskazane potencjalne sfery działania w ramach LSR zostały zweryfikowane z wykorzystaniem sektorowych analiz SWOT, których efekty zaprezentowano poniżej.

Rozwój turystyki w oparciu o wykorzystanie walorów przyrodniczych i kulturowych obszaru EGO	
Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> – wyjątkowe walory krajobrazowo-przyrodnicze obszaru (ukształtowanie terenu, czyste środowisko, rozległe tereny leśne, różnorodność świata fauny i flory), – bogata historia obszaru oraz znaczne zasoby kulturowe, – położenie w obszarze funkcjonalnym „Zielonych Płuc Polski”. 	<ul style="list-style-type: none"> – niewystarczająco rozwinięta infrastruktura turystyczna (szlaki turystyczne, kanalizacja, infrastruktura teleinformatyczna), – brak kompleksowej strategii zarządzania ruchem turystycznym, – niewystarczająca promocja obszaru, – brak placówek oświatowych kształcących w zakresie obsługi turystycznej, – niska świadomość społeczna odnośnie posiadanych zasobów i ich ochrony.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> – możliwości pozyskiwania funduszy z Unii Europejskiej na wsparcie inwestycji turystycznych, – wzrost zainteresowania turystyką aktywną i leczniczą, – moda na kreowanie lokalnych produktów turystycznych, – rejestracja i ochrona produktów regionalnych w UE. 	<ul style="list-style-type: none"> – duża konkurencja na rynku turystycznym, – niekontrolowany rozwój turystyki zagrażający środowisku naturalnemu, – brak prawnej ochrony terenów występowania rzadkich gatunków fauny i flory, – brak środków finansowych na ochronę przyrody, – niedostateczna dostępność środków zewnętrznych na inwestycje w turystyce.

Z sektorowej analizy sfery związanej z rozwojem turystyki w oparciu o wykorzystanie walorów przyrodniczych i kulturowych obszaru EGO wynika, że z listy: silnych stron (które należy wzmacniać), słabych stron (które trzeba niwelować), szans (które należy wykorzystywać), oraz zagrożeń (których należy unikać) – jest szczególnie ważne podjęcie działań na rzecz:

- poprawy i rozbudowy stanu infrastruktury rekreacyjno-turystycznej,
- promocji walorów turystycznych obszaru EGO,
- wspierania rozwoju usług związanych z turystyką i wypoczynkiem.

Aktywność społeczna i gospodarcza mieszkańców	
Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> – znaczne zasoby siły roboczej, – korzystna struktura demograficzna mieszkańców – młode społeczeństwo, – sprzyjające warunki środowiskowe do zamieszkiwania na obszarze EGO, – przejście graniczne w Gołdapi, – duża ilość działających organizacji pozarządowych. 	<ul style="list-style-type: none"> – rynek pracy niedostosowany do sytuacji rynkowej, – niski poziom wykształcenia mieszkańców, – brak współpracy między organizacjami społecznymi, – niedostateczny rozwój infrastruktury sportowej, kulturalnej i rozrywkowej, – zmniejszająca się liczba ludności, migracja młodych i wykształconych ludzi, – wysokie bezrobocie, – niski poziom dochodów ludności, – słabo rozwinięty sektor małych i średnich przedsiębiorstw.
Szanse	Zagrożeni
<ul style="list-style-type: none"> – pozyskanie funduszy UE na aktywizację mieszkańców terenów wiejskich, – rozwój przetwórstwa rolno-spożywczego, pszczelarstwa, hodowli ryb i rolnictwa ekologicznego, – możliwości osadnictwa ludności z terenów zagrożonych ekologicznie (moda na zamieszkanie na wsi), – zwiększająca się aktywność społeczności lokalnych. 	<ul style="list-style-type: none"> – niska opłacalność produkcji rolnej, trudne warunki dla produkcji rolnej, – brak preferencji ekonomiczno-finansowych dla firm, – załamanie się koniunktury gospodarczej w kraju ze względu na kryzys.

Analizując sferę związaną z aktywnością społeczną i gospodarczą mieszkańców należy zauważyć, że szczególnie ważne dla naszego subregionu jest stymulowanie rozwoju sektora MŚP, co może się przyczynić do zmniejszenia relatywnie wysokiego poziomu bezrobocia oraz ograniczenia migracji, głównie osób młodych i wykształconych poza teren gmin EGO. Inną ważną kwestią jest sprzyjanie aktywnym postawom wśród społeczności. Ludność obszaru chętnie angażuje się w pracę społeczną, niemniej jednak wobec ww. zagrożeń jest ważne jeszcze większe zaangażowanie społeczne na rzecz lokalnego rozwoju. Kolejną, wynikającą z analizy SWOT prognozą jest potrzeba bardziej racjonalnego wykorzystania walorów i zasobów obszaru, co może się przyczynić do spadku bezrobocia i ograniczenia migracji. Jednak przedsięwzięcie to wymaga ze strony lokalnego społeczeństwa większego zaangażowania, którego przejawem będzie wzrost przedsiębiorczości, a przede wszystkim wzrost poziomu kwalifikacji oraz wiedzy. W związku z tym zaproponowano podjęcie działań mających na celu:

- rozwijanie przedsiębiorczości i aktywności gospodarczej mieszkańców,
- działania na rzecz aktywizowania mieszkańców,
- podnoszenie kwalifikacji mieszkańców w zakresie pozyskiwania nowych źródeł dochodu.

Rozpoznawalność i promocja obszaru EGO	
Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> – korzystny wizerunek subregionu jako jednego z najmniej zanieczyszczonych obszarów w Polsce, – występowanie miejscowości o statusie uzdrowiska, – środowisko naturalne sprzyjające rozwojowi, produkcji ekologicznej żywności, – niska gęstość zaludnienia i rozproszona sieć osadnicza. 	<ul style="list-style-type: none"> – peryferyjne położenie z dala od stolicy województwa i innych dużych miast, – niskie tempo rozwoju gospodarczego, – niski poziom świadomości ekologicznej mieszkańców, – niezadowalający stan i poziom rozwoju infrastruktury (komunikacja, media, ochrona zdrowia).
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> – integracja z Unią Europejską – możliwości pozyskiwania funduszy, – wzrost zainteresowania żywnością ekologiczną wśród społeczeństwa, – propagowanie zdrowego stylu życia, – zwiększające się zainteresowanie wykorzystaniem niekonwencjonalnych źródeł energii. 	<ul style="list-style-type: none"> – zbyt mała ilość środków krajowych i z UE na zadania związane z rozwojem obszarów wiejskich, – postępująca degradacja środowiska przyrodniczego (nielegalne wysypiska, brak kanalizacji).

Alternatywą umożliwiającą rozwiązanie lokalnych problemów przy wykorzystaniu mocnych stron i szans rozwojowych sfery rozpoznawalności i promocji obszaru są te wszystkie działania LGD, które doprowadzą do stanu, gdy:

- ulegnie znacznej poprawie wizerunek obszaru EGO jako miejsca zamieszkania,
- zostanie wypromowany nasz subregion jako miejsce o czystym środowisku.

3.2. Wnioski z analizy SWOT

Kompleksowa analiza SWOT znajduje w pełni potwierdzenie w sporządzonej diagnozie dla obszaru EGO. Wynika z niej, że główne działania powinny zostać skierowane na wykorzystanie unikalnych możliwości turystycznych tak regionu jak i obszaru EGO. Obszar EGO wyróżnia się unikalnymi w skali kraju i Europy walorami przyrodniczymi i krajobrazowymi środowiska naturalnego, bogatą historią oraz znacznymi zasobami kulturowymi. W czasie prowadzenia warsztatów związanych z opracowaniem analizy SWOT dla subregionu EGO została zauważona ważna kwestia niedostatecznej promocji obszaru, co sprawia, że zmniejsza się zainteresowanie turystów pobytem na obszarze EGO. Prowadzi to do sytuacji, w których potencjalni turyści często nie zdają sobie sprawy z wyjątkowych walorów obszaru, zwłaszcza przyrodniczych i krajobrazowych.

Poważnym mankamentem obszaru EGO jest brak kompleksowej strategii zarządzania ruchem turystycznym. Związane jest to m.in. z niskim poziomem współpracy między poszczególnymi podmiotami świadczącymi usługi turystyczne a samorządami i organizacjami pozarządowymi.

Analizując szanse związane z możliwością zwiększenia atrakcyjności turystycznej obszaru należy zaznaczyć, że w ostatnich latach wzrasta zainteresowanie turystyką aktywną i leczniczą w kraju i zagranicą. Czyste środowisko naturalne oraz występujące złoża borowinowe i wody źródlane są zatem czynnikiem sprzyjającym rozwojowi usług sanatoryjno-uzdrowiskowych. Z kolei specyficzne ukształtowanie terenu obszaru EGO stwarza idealne warunki do uprawiania narciarstwa, zaś liczne akweny wodne umożliwiają rozwój wioślarstwa i żeglarstwa. Kompleksowa oferta turystyczna regionu z pewnością przyczyni się do wzrostu liczby odwiedzających.

Ukierunkowanie na rozwój turystyki pozwoli w perspektywie kolejnych lat rozwiązać kilka ważnych problemów LGD „Lider w EGO”. Peryferyjne położenie z dala od stolicy województwa i innych dużych miast sprzyja wysokiemu poziomowi bezrobocia, czego skutkiem jest obserwowana migracja zewnętrzna, zwłaszcza wykształconych, młodych ludzi, którzy nie znajdując perspektyw do dalszego rozwoju stosownie do posiadanych kwalifikacji, przenoszą się do innych aglomeracji miejskich. Działania związane z rozwojem usług turystycznych pozwolą na rozwój przedsiębiorczości ukierunkowanej na potrzeby turystów (usługi noclegowe, gastronomiczne itp.), a tym samym wpłyną na wzrost atrakcyjności zamieszkania na obszarze EGO.

Ważnym czynnikiem wspierającym rozwój przedsiębiorczości są fundusze unijne kierowane na obszary wiejskie, ze wskazaniem na różnicowanie działalności nierolniczej oraz na wsparcie wiejskich mikroprzedsiębiorstw. Należy zwrócić uwagę na fakt, że niewątpliwą szansą obszaru EGO jest możliwość rozwoju przetwórstwa rolno-spożywczego, pszczelarstwa, hodowli ryb, zwłaszcza w zakresie żywności ekologicznej, produktów regionalnych i turystyki. Połączenie wykorzystania wyjątkowych walorów przyrodniczych z aktywnymi postawami ludności może przyczynić się do zaktywizowania lokalnego rynku pracy i stworzenia nowych miejsc pracy na obszarach wiejskich.

Rolnictwo obszaru EGO posiada pewne mankamenty związane z niekorzystnymi warunkami produkcji, w tym z krótkim okresem wegetacji, konfiguracją terenu i znacznym zróżnicowaniem gleb. Dlatego też coraz więcej rolników będzie poszukiwać źródeł dochodów poza rolnictwem i będzie zainteresowanych rozwojem agroturystyki, drobnej przedsiębiorczości wiejskiej oraz wykorzystaniem niekonwencjonalnych źródeł energii. Należy zauważyć, że ważną cechą subregionu są doskonałe warunki sprzyjające produkcji żywności ekologicznej (czyste środowisko i tradycyjne rolnictwo). Należy więc wykorzystać tę przewagę, gdyż wielu turystów jest zainteresowanych zdrową i ekologiczną żywnością. Ponadto w ostatnich latach obserwuje się rosnący popyt na tego rodzaju żywność. Dla rolników produkcja i przetwórstwo żywności metodami ekologicznymi pomogłyby poprawić ich trudną sytuację materialną.

IV. OKREŚLENIE CELÓW OGÓLNYCH, SZCZEGÓŁOWYCH LSR ORAZ WSKAZANIE PLANOWANYCH PRZEDSIĘWZIĘĆ SŁUŻĄCYCH OSIĄGNIĘCIU POSZCZEGÓLNYCH CELÓW SZCZEGÓŁOWYCH, W RAMACH, KTÓRYCH BĘDĄ REALIZOWANE OPERACJE

4.1. Określenie wizji, celów ogólnych, szczegółowych i wskazanie planowanych przedsięwzięć

Określając cele ogólne i szczegółowe w LSR posłużono się wynikami kompleksowej analizy SWOT oraz analiz SWOT w trzech obszarach wskazanych przez społeczność lokalną jako główne kierunki (sfery) rozwoju. Przy wykorzystaniu wniosków z analizy SWOT, określających szanse rozwoju dla subregionu w oparciu o silne strony przy wzmacnianiu słabych stron i unikaniu zagrożeń, dla obszaru Lokalnej Grupy Działania „Lider w EGO” sformułowano następujące cele ogólne:

1. Stworzenie zintegrowanej oferty turystycznej w oparciu o wykorzystanie walorów przyrodniczych i kulturowych obszaru EGO

2. Aktywizowanie mieszkańców obszaru EGO na rzecz poprawy sytuacji społeczno-gospodarczej obszaru

3. Promowanie obszaru EGO jako miejsca o czystym środowisku

W trakcie spotkań i warsztatów, przedstawiciele LGD „Lider w EGO” wyrazili swój pogląd na kierunek rozwoju obszaru EGO na najbliższe lata obejmujące okres programowania od 2009 do 2015 roku przez sformułowanie Wizji LGD. Wizję obszaru objętego Lokalną Strategią Rozwoju określono w następujący sposób:

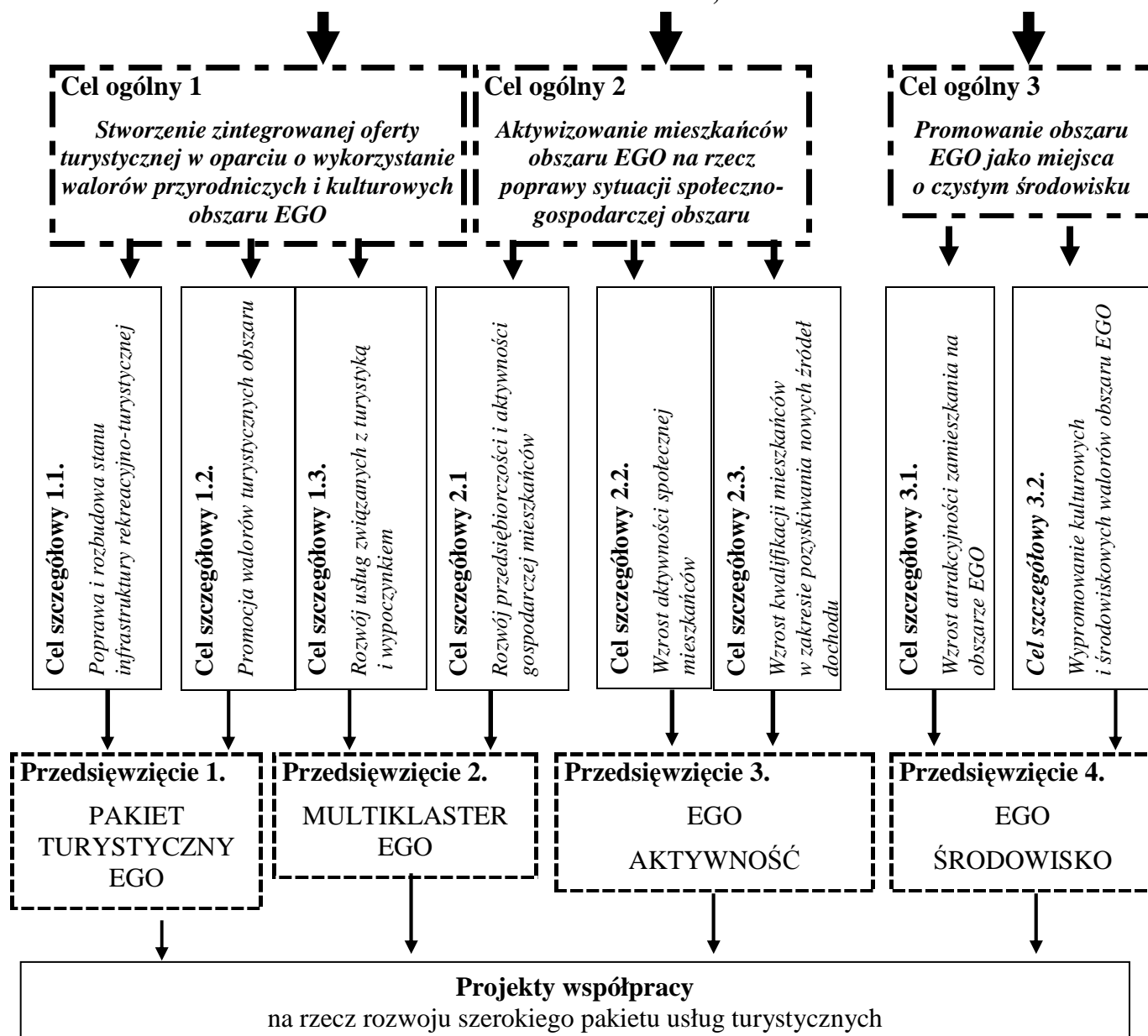
„OBSZAR EGO PRZYJAZNY ŚRODOWISKU, MIESZKAŃCOM I TURYSTOM”

Takie sformułowanie wizji wpisuje się w przyjęte do realizacji trzy cele ogólne LSR dla obszaru EGO, wśród których szczególnym wyzwaniem jest rozwój turystyki w oparciu o wykorzystanie walorów przyrodniczych i kulturowych.

Wizja stanowi ważny element „logiki programowania” (budowania wiązki celów). Poniżej przedstawiono ją na schemacie, wraz ze strukturą przyjętych celów i przedsięwzięć.

WIZJA

OBSZAR EGO PRZYJAZNY ŚRODOWISKU, MIESZKAŃCOM I TURYSTOM

Cel ogólny 1.

Stworzenie zintegrowanej oferty turystycznej w oparciu o wykorzystanie walorów przyrodniczych i kulturowych obszaru EGO

Rozwojowi turystyki na obszarze EGO sprzyjać może podniesienie atrakcyjności turystycznej regionu, co z kolei jest nierozdzielnie związane z budowaniem zintegrowanej oferty turystycznej. Kluczowym czynnikiem sukcesu w branży turystycznej jest opracowanie i wdrożenie produktów turystycznych. W procesie kreowania tych produktów istotnym elementem jest pomysł, który zachęci turystów do przyjazdu na dany teren. Generowaniu niepowtarzalnych pomysłów na produkty turystyczne sprzyjają przede wszystkim zasoby regionu zarówno naturalne, jak i dziedzictwa kulturowego. Obszar EGO wyróżnia się wyjątkowymi walorami krajobrazowo-przyrodniczymi oraz bogatą historią i znacznymi zasobami kulturowymi. Charakterystyczne dla tego terenu są malownicze polodowcowe krajobrazy z licznymi skupiskami naturalnych jezior i rzek oraz bogactwo różnorodnych gatunków roślin i zwierząt. Ze względu na wysoki potencjał przyrodniczy stworzono tu liczne obszary prawnie chronione. Najcenniejszymi kompleksami leśnymi są Park Krajobrazowy Puszczy Rominckiej oraz Puszcza Borecka. O wysokich walorach przyrodniczych omawianego obszaru świadczy również jego przynależność do „Zielonych Płuc Polski”.

Warunki naturalne w sposób szczególny predestynują ten teren do rozwoju działalności turystycznej. Potencjał obszaru EGO w tym zakresie nie jest obecnie w pełni wykorzystywany. Występują problemy związane z niewystarczająco rozwiniętą infrastrukturą turystyczną. W związku z tym w najbliższym czasie będzie ważna realizacja przedsięwzięć inwestycyjnych związanych bezpośrednio z rozbudową bazy noclegowej, ale też i pośrednio wpływających na atrakcyjność turystyczną regionu i zwiększenie liczby turystów i osób tu wypoczywających. Z punktu widzenia mieszkańców obszaru LGD jest cenną historyczną spuścizną dziejową, zapisana w tradycji lokalnej. Istotne jest kształtowanie, wzmacnianie i ożywianie lokalnej tożsamości kulturowej, głównie dzięki wspieraniu ochrony lokalnego i regionalnego dziedzictwa historyczno-kulturowego. Dotyczy to miejscowych obyczajów, folkloru, regionalnych potraw jak i kultywowania niektórych ginących zawodów. Trendem sprzyjającym rozwojowi tożsamości wiejskiej jest obecnie „moda na lokalność”, na produkty lokalne i „powrót do korzeni”.

Rozwój turystyki będzie czynnikiem sprzyjającym rozwojowi małych i średnich firm zajmujących się produkcją wyrobów lokalnych, pamiątek i niepowtarzalnych produktów kulinarnych. Ważnym markowym produktem turystycznym subregionu będzie utworzenie zintegrowanej sieci szlaków turystycznych wraz z niezbędną infrastrukturą. Powinny zostać wytyczone i oznakowane nowe szlaki turystyczne wraz z zagospodarowanymi przy nich miejscami odpoczynku i rekreacji. Należy również stworzyć odpowiednią infrastrukturę dla turystyki. Brakuje szlaków turystycznych, urządzonych kąpielisk, stanic wodnych oraz wypożyczalni sprzętu wodnego i sportowego, boisk i obiektów sportowych.

Niewystarczająca promocja powoduje, że zmniejsza się zainteresowanie turystów pobytem na obszarze EGO. W związku z tym organizacja imprez promujących region powinna przyczynić się do wykreowania wizerunku obszaru jako atrakcyjnego miejsca wypoczynku i rekreacji.

W ramach powyższego celu, z uwzględnieniem wyników sektorowej analizy SWOT, określono następujące cele szczegółowe:

1.1. Poprawa i rozbudowa stanu infrastruktury rekreacyjno-turystycznej

1.2. Promocja walorów turystycznych obszaru

1.3. Rozwój usług związanych z turystyką i wypoczynkiem

Opis celów szczegółowych

Cel szczegółowy 1.1.

Poprawa i rozbudowa stanu infrastruktury rekreacyjno-turystycznej

Rozwój turystyki w regionie oraz wysoka atrakcyjność przyrodnicza i kulturowa obszaru EGO sprzyjają poszukiwaniu możliwości poprawy niewystarczająco rozwiniętej infrastruktury turystycznej, aby zaspokajać rosnące potrzeby w tym zakresie tak turystów jak i mieszkańców. Produktem turystycznym, który był szczególnie rozwijany na obszarze EGO, głównie ze środków programu Leader+ była „Zintegrowana sieć szlaków turystycznych w subregionie EGO”. Rozwój sieci szlaków, zgodnie z opracowaną koncepcją, wymaga jednoczesnego rozwoju infrastruktury turystycznej wokół tychże szlaków (istniejących i planowanych), w celu umożliwienia tworzenia produktu turystycznego na ich bazie, osiągnięcia jak największej atrakcyjności i ekonomicznych rezultatów dla regionu. W przypadku szlaków oprócz infrastruktury turystycznej ogólnodostępnej (publicznej) i standardowych usług turystycznych jest niezbędne zapewnienie bazy dla usług specyficznych dotyczących poszczególnych specjalistycznych segmentów rynku.

Ogólnodostępna infrastruktura turystyczna powinna być związana ściśle z charakterem obszaru, przez który przebiegają szlaki turystyczne i obejmować takie elementy zagospodarowania i wyposażenia, które będą dostosowane do specyfiki konkretnego miejsca, co będzie sprzyjać optymalnemu wykorzystaniu warunków naturalnych, przybliżeniu (a jednocześnie ochronie) walorów przyrodniczych i kulturowych oraz zaspokojeniu potrzeb użytkowników. Wśród omawianej infrastruktury znajdują się miejsca recepcji turystów (wyposażone m.in. w parkingi, sanitariaty, punkty informacji turystycznej, przechowalnie bagażu), a także zagospodarowane plaże, punkty widokowe, miejsca postoju i wypoczynku, boiska i tereny sportowe oraz system znaków i tablic informacyjnych.

Cel szczegółowy 1.2.

Promocja walorów turystycznych obszaru

Zainteresowanie turystów pobytem na obszarze EGO zmniejsza się w związku z niedostateczną promocją obszaru. Dochodzi do sytuacji, że często potencjalni turyści nie zdają sobie sprawy z wyjątkowych walorów obszaru i wybierają inne miejsca na wypoczynek. Ważna jest zatem intensywna promocja subregionu jako miejsca o czystym środowisku naturalnym (status uzdrowiska), położonym w obszarze „Zielonych Płuc Polski” i posiadającym niezwykle walory turystyczne. Dla potrzeb marketingowych jest wskazane przygotowanie i wprowadzenie na rynek wybranych produktów dla turystyki kulturowej (krajoznawczej) i turystyki aktywnej, które będą nośnikami marki turystycznej tak województwa warmińsko-mazurskiego jak i subregionu EGO. Główną cechą tych produktów powinna być oryginalność i rozpoznawalność walorów turystycznych obszaru, stanowiących podstawę produktów markowych. W ramach realizacji LSR zaplanowano także wsparcie imprez regionalnych oraz udział w targach i jarmarkach, co dodatkowo przyczyni się do rozpowszechniania wiedzy o atrakcyjności turystycznej obszaru EGO.

Cel szczegółowy 1.3.

Rozwój usług związanych z turystyką i wypoczynkiem

Mimo dużej konkurencji na rynku turystycznym należy podjąć działania zmierzające do umocnienia pozycji obszaru EGO w tej dziedzinie. Trzeba więc zwrócić szczególną uwagę na rozwój usług związanych z turystyką i wypoczynkiem. Konieczne jest opracowanie strategii zarządzania ruchem turystycznym, a przede wszystkim poprawienie współpracy między podmiotami świadczącymi usługi turystyczne, a samorządami i organizacjami pozarządowymi. Problemem jest również brak placówek oświatowych kształcących w zakresie obsługi turystycznej, w których mieszkańcy mogliby nabyć odpowiednie umiejętności.

Standardowe usługi turystyczne będą obejmowały przede wszystkim zakwaterowanie i wyżywienie, dla których bazą będą w szczególności obiekty prywatne zlokalizowane w strefie szlaków turystycznych aktywizujących ich rozwój. W miejscach węzłowych i szczególnie ważnych dla lokalnego rozwoju turystycznego (zwłaszcza w miejscach o cennych walorach krajobrazowych,

kulturowych, czy przyrodniczych) impulsem do rozwoju bazy dla usług turystycznych powinny być kempingi, schroniska, punkty gastronomiczne. Infrastruktura ta, przyciągająca i skupiająca turystów, przyczyni się do większego zainteresowania okolicą, a tym samym do ożywienia rozwoju lokalnego w oparciu o rozszerzającą się gamę usług. W celu poprawy dostępności standardowych usług turystycznych należy zadbać o prawidłowe oznakowanie bazy i zabezpieczenie sprawnego systemu informacji turystycznej (standardowe punkty „it” przy funkcjonującej bazie, całodobowe kioski informacyjne, system tablic informacyjnych) oraz ww. promocji.

Opis celu	Wskaźniki realizacji	Źródła weryfikacji wskaźników	Założenia i ryzyko (niezależne od LGD)
1. Stworzenie zintegrowanej oferty turystycznej w oparciu o wykorzystanie walorów przyrodniczych i kulturowych obszaru EGO	<u>Wskaźniki oddziaływania</u> <ul style="list-style-type: none"> – wyeksponowanie atrakcji turystycznych na obszarze EGO przyczyni się do wzrostu dochodów z turystyki tak dla budżetów gmin jak i mieszkańców. 	Dane statystyczne publikowane przez GUS i Ministerstwo Finansów, Regionalny Kalendarz Imprez Turystycznych.	Pogłębienie problemów gospodarczych przyczyniające się do zubożenia mieszkańców regionu oraz turystów i tym samym do ograniczenie ruchu turystycznego.
	<u>Wskaźniki rezultatu</u>		
<i>1.1. Poprawa i rozbudowa stanu infrastruktury rekreacyjno-turystycznej</i>	<ul style="list-style-type: none"> – do 2014 r. min. 5 obiektów zostanie wyposażonych w sprzęt i infrastrukturę turystyczną – do 2014 r. ok. 2.500 osób skorzysta z infrastruktury rekreacyjno-turystycznej – do 2014 r. ok. 2.000 osób skorzysta z nowej bazy rekreacyjno-sportowej. 	Dane LGD przygotowane na podstawie rozmów i ankiet prowadzonych wśród osób korzystających z infrastruktury.	Niewystarczająca względem potrzeb dostępność środków zewnętrznych na inwestycje w turystyce. Wydłużające się procedury administracyjne.
<i>1.2. Promocja walorów turystycznych obszaru</i>	<ul style="list-style-type: none"> – do 2015 r. podjętych zostanie min. 25 działań na rzecz promocji obszaru, – do 2015 r. zorganizowanych zostanie min. 14 imprez lokalnych promujących specyfikę subregionu, – do 2015 r. ok. 3.000 osób będzie uczestnikami imprez promujących obszar EGO. 	Materiały promocyjne o regionie, w tym strona internetowa LGD i gmin obszaru EGO. Dokumentacja projektowa w siedzibie LGD (raporty z imprez, listy obecności, oświadczenia beneficjentów).	Duża konkurencja na rynku turystycznym.
<i>1.3. Rozwój usług związanych z turystyką i wypoczynkiem</i>	<ul style="list-style-type: none"> – do 2014 r. zostanie utworzonych min. 25 nowych miejsc pracy związanych z turystyką i wypoczynkiem. 	Wpisy do ewidencji działalności gospodarczej w gminach, lista płac pracowników, umowy o pracę, deklaracja DRA do ZUS.	Pogłębienie problemów gospodarczych przyczyniające się do zubożenia mieszkańców regionu oraz turystów i tym samym do ograniczenie ruchu turystycznego.

Cel ogólny 2.

Aktywizowanie mieszkańców obszaru EGO na rzecz poprawy sytuacji społeczno-gospodarczej obszaru

Podczas spotkań związanych z budową Lokalnej Strategii Rozwoju mieszkańcy obszaru podkreślali, że jednym z ważniejszych jest problem relatywnie niskiej aktywności społeczności lokalnych. W ostatnich latach nastąpił praktycznie zanik więzi sąsiedzkich, rozluźniają się więzi „życia zbiorowego” polegające m.in. na kultywowaniu i celebrowaniu świąt oraz zaobserwowano spadek zaufania społecznego. Należy również zwrócić uwagę na fakt, że znaczną część obszaru EGO zajmują obszary popegeerowskie, gdzie wśród zamieszkałej tam ludności występuje bierność zawodowa i przeważają postawy roszczeniowe. W tej sytuacji środki z Unii Europejskiej, w ramach programu Leader, są znakomitym przyczynkiem do rozbudzenia aktywności i wspierania inicjatyw społecznych. LGD „Lider w EGO” będąc trójsektorowym partnerstwem zamierza podejmować działania uzasadnione potrzebami również i tej grupy mieszkańców, która jest ze względu na wykluczenie społeczne często nie interesuje się życiem społeczno-gospodarczym obszaru.

Uzyskanie oczekiwanych postaw społecznych – aktywnego działania – jest możliwe dzięki budowaniu różnych form i płaszczyzn porozumiewania się, sprzyjających procesom integracyjnym. Z myślą o mieszkańcach będą organizowane imprezy kulturalne, folklorystyczne, muzyczne i sportowe promujące obszar EGO jak również integrujące jego mieszkańców. Na terenie EGO jest zarejestrowana duża liczba organizacji pozarządowych z czego znaczna ich część wykazuje stosunkowo małą aktywność w działaniu. Jednak w ostatnich latach obserwuje się zwiększenie zainteresowania członków tych organizacji aktywnością w ramach Lokalnej Grupy Działania. Planowane są również działania aktywizujące młodzież zamieszkującą obszar EGO. Ze względu na depopulację obszaru, której główną przyczyną jest migracja ludzi młodych uruchomienie społecznego procesu udziału ludzi młodych w życiu społeczno-gospodarczym lokalnej społeczności wydaje się zasadne i potrzebne.

Ważnym zadaniem będzie również wspieranie przedsiębiorczości mieszkańców oraz wspieranie rozwoju działalności gospodarczej. Tworzenie nowych miejsc pracy, w szczególności o charakterze pozarolniczym, jest niezwykle ważne zwłaszcza na obszarach typowo rolniczych. Ważne jest również wykorzystanie w tym celu istniejących zasobów lokalnych. Największe szanse rozwojowe są na tym obszarze w zakresie usług turystycznych i rekreacji. Sektorem produkcji, który może być rozwijany bez szkody dla środowiska naturalnego jest rzemiosło i drobna wytwórczość. Ze względu na zasoby surowców lokalnych szczególne możliwości rozwoju ma przetwórstwo rolno-spożywcze, pszczelarstwo, hodowla ryb i rolnictwo ekologiczne. Zgodnie z założeniami PROW realizacja tych przedsięwzięć stworzy warunki dla dywersyfikacji działalności gospodarczej i poprawy możliwości zatrudnienia, przyczyniając się tym samym do zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego.

Wykorzystanie dostępnych środków zewnętrznych, w tym unijnych, powinno być dużym ułatwieniem przy aktywizowaniu i integrowaniu społeczności lokalnych obszaru EGO. Ważnym elementem rozwoju będzie upowszechnianie wiedzy, związanej z pozyskiwaniem zewnętrznych źródeł finansowych na działania gospodarcze i społeczne znajdujące się w kręgu oczekiwań mieszkańców. W ramach prezentowanego celu ogólnego określono następujące cele szczegółowe:

2.1. Rozwój przedsiębiorczości i aktywności gospodarczej mieszkańców

2.2. Wzrost aktywności społecznej mieszkańców

2.3. Wzrost kwalifikacji mieszkańców w zakresie pozyskiwania nowych źródeł dochodu

Opis celów szczegółowych

2.1. Rozwój przedsiębiorczości i aktywności gospodarczej mieszkańców

Realizacja tego celu opierać się będzie na zorganizowanym wsparciu dla osób, które pragną podjąć aktywność gospodarczą lub ją podjęły na obszarach wiejskich. Na obszarze EGO występują znaczne zasoby siły roboczej obejmujące głównie ludność w wieku produkcyjnym. Niestety mieszkańcy charakteryzują się niskim poziomem wykształcenia, a rynek pracy nie jest dostosowany do sytuacji rynkowej. Dodatkowo niska opłacalność i trudne warunki do produkcji rolnej sprawiają, że dochody ludności kształtują się na względnie niskim poziomie oraz występuje na tym obszarze duże bezrobocie. Ponadto słabo rozwinięty sektor małych i średnich firm nie generuje nowych miejsc pracy. Nie dziwi, więc fakt, że młodzi ludzie migrują. Należy uświadomić więc mieszkańcom tego obszaru, że wykorzystując lokalne zasoby mogą znaleźć źródła dochodu także poza rolnictwem m.in. w agroturystyce, drobnej przedsiębiorczości wiejskiej, a także podejmując aktywność w sferze pozyskania energii ze źródeł odnawialnych. Realizacja tego celu przyczyni się do podniesienia kwalifikacji mieszkańców w zakresie pozyskiwania nowych źródeł dochodu, co będzie w konsekwencji sprzyjać m.in. ograniczaniu negatywnych zjawisk społecznych. Omawiane wsparcie będzie polegało głównie na realizacji animacji i szkoleń oraz pomocy doradczej dotyczącej m.in. prowadzenia działalności gospodarczej, pisania wniosków o dofinansowanie. Będzie ukierunkowane również na budowanie systemu współpracy między podmiotami gospodarczymi i ludnością rolniczą. Niewątpliwą szansą obszaru EGO jest rozwój przetwórstwa rolno-spożywczego, pszczelarstwa, hodowli ryb i rolnictwa ekologicznego. Należy uświadomić mieszkańcom, że mają bardzo dużo możliwości działania, a poprzez swoje zaangażowanie mogą wpływać na rozwój regionu.

2.2. Wzrost aktywności społecznej mieszkańców

W ostatnich latach jest obserwowana zwiększająca się aktywność społeczności lokalnych. W związku z tym należy te tendencje wspierać wykorzystując posiadane lokalne zasoby. Należy uświadomić mieszkańcom subregionu, że połączenie walorów obszaru EGO z aktywnymi postawami ludności może się przyczynić do zaktywizowania lokalnego rynku pracy i dzięki temu do stworzenia wielu nowych miejsc pracy, ograniczenia bezrobocia i migracji oraz wzrostu poziomu dochodów ludności. Konieczne są również działania aktywizujące młodzież poprzez samodzielną organizację różnych imprez czy pomoc organizacyjną dla mieszkańców w zakresie kontynuowania tradycji wolontariatu (Lokalne Centra Wolontariatu). Na terenie EGO funkcjonuje duża liczba organizacji pozarządowych, które nie współpracują ze sobą. Stworzenie platformy współpracy tych organizacji umożliwi pełniejsze wykorzystanie ich zasobów oraz pozwoli na stworzenie spójnej i atrakcyjnej oferty. Czynnikiem, który w sposób istotny może wpłynąć na zwiększenie aktywności społeczności lokalnych regionu będą działania mające na celu rozwój infrastruktury sportowej, kulturalnej i rozrywkowej (świetlice, boiska sportowe, place zabaw).

2.3. Wzrost kwalifikacji mieszkańców w zakresie pozyskiwania nowych źródeł dochodu

Kapitał ludzki jest obecnie najważniejszym czynnikiem wzrostu gospodarczego, zaś inwestycje służące jego powiększaniu w znacznym stopniu determinują rozwój bądź go ograniczają.

Generalnie mieszkańcy obszarów wiejskich, w tym szczególnie „ściany wschodniej” posiadają niskie kwalifikacje tak zawodowe – na co zwraca uwagę wiele opracowań i wdrażanych programów – jak i niskie kompetencje ograniczające pozyskanie nowych źródeł dochodu. Wychowanie społeczeństwa, które będzie przedsiębiorcze i będzie potrafiło wykorzystać pojawiające się szanse jest ważnym obszarem zainteresowania LGD EGO. Efektem takiego podejścia będzie poprawa stanu zatrudnienia oraz ograniczanie bezrobocia poprzez poprawę potencjału kwalifikacyjnego mieszkańców. Tak więc należy się spodziewać, że edukacja będzie miała wpływ na podniesienie świadomości społecznej mieszkańców przyczyniając się do zwiększenia poziomu ich zaangażowania w rozwiązywanie lokalnych problemów oraz dbałość o zasoby kulturowe, historyczne i przyrodnicze.

Opis celu	Wskaźniki realizacji	Źródła weryfikacji wskaźników	Założenia i ryzyko (niezależne od LGD)
2. Aktywizowanie mieszkańców obszaru EGO na rzecz poprawy sytuacji społeczno-gospodarczej obszaru	Wskaźniki oddziaływania <ul style="list-style-type: none"> – w latach 2009-2015 dwukrotnie wzrosła liczba imprez kulturalnych, sportowych i rozrywkowych. – działające na obszarze LGD organizacje pozarządowe dzięki realizacji małych projektów wzbogacają życie społeczno-kulturalne regionu. – do 2015 r. wzrosła poziom przedsiębiorczości na obszarach wiejskich LGD. 	Dokumentacja projektowa w siedzibie beneficjenta i LGD. Artykuły z prasy regionalnej. Strony internetowe LGD i beneficjentów.	Załamanie się koniunktury gospodarczej w kraju.
Wskaźniki rezultatu			
<i>2.1. Rozwój przedsiębiorczości i aktywności gospodarczej mieszkańców</i>	<ul style="list-style-type: none"> – zostanie uruchomionych min. 6 nowych mikroprzedsiębiorstw, – zostanie zrealizowanych min. 13 projektów związanych z dywersyfikacją źródeł dochodu w gospodarstwach rolnych, – zostanie stworzonych min. 20 nowych miejsc pracy. 	Wpisy do ewidencji działalności gospodarczej w gminach, lista płac pracowników, umowy o pracę, deklaracja DRA do ZUS.	Załamanie się koniunktury gospodarczej w kraju. Brak preferencji ekonomiczno-finansowych dla firm.
<i>2.2. Wzrost aktywności społecznej mieszkańców</i>	<ul style="list-style-type: none"> – do 2015 r. zostanie zorganizowanych min. 10 imprez wykorzystujących walory kulturowe subregionu, – do 2015 r. ok. 10.000 osób będzie uczestnikami imprez kulturalnych, sportowych i rekreacyjnych na obszarze EGO. 	Dokumentacja projektowa w siedzibie LGD (raporty z imprez, listy obecności, oświadczenia beneficjentów).	Trudna sytuacja gospodarcza regionu. Trudne warunki dla produkcji rolnej.
<i>2.3. Wzrost kwalifikacji mieszkańców w zakresie pozyskiwania nowych źródeł dochodu</i>	<ul style="list-style-type: none"> – zostanie przeprowadzonych min. 12 szkoleń z zakresu prowadzenia działalności gospodarczej oraz pozyskiwania środków z UE, – zostanie przeszkolonych min. 150 osób z w/w zakresu. 	Dokumentacja projektowa w siedzibie LGD (sprawozdania ze szkoleń, listy obecności, certyfikaty).	Niewystarczająca ilość środków finansowych na rozwój MŚP.

Cel ogólny 3.

Promowanie obszaru EGO jako miejsca o czystym środowisku

Obszar EGO posiada unikalne walory krajobrazowo-przyrodnicze, bogatą historię oraz położenie geograficzne w obszarze funkcjonalnych „Zielonych Płuc Polski”. Zasoby naturalne obszaru charakteryzują się bardzo wysoką jakością ekologiczną. Biorąc powyższe pod uwagę dbałość o stan środowiska naturalnego jest jednym z istotnych działań w zakresie rozwoju obszaru EGO.

Dotychczas zdołano utrzymać mało przekształcone i nie zanieczyszczone środowisko. Gospodarcze wykorzystanie zasobów przyrodniczych i krajobrazowych tego regionu jest bardzo racjonalne. Pomimo niskiego poziomu zaludnienia oraz stosunkowo niewielkiego potencjału przemysłowego obszaru EGO, stan środowiska naturalnego jest jednak zagrożony. Powodem tego są nieoczyszczone ścieki komunalne odprowadzane do wód powierzchniowych oraz liczne, nielegalne wysypiska śmieci. Obok oczywistych argumentów przemawiających na rzecz poprawy stanu ochrony środowiska naturalnego, jest ważne, że większą determinację w tym zakresie będzie wspierał preferowany rozwój turystyki oraz fakt, że jednym z podstawowych walorów przyciągających turystów są wody rzek i jezior, co skłania do podjęcia działań na rzecz poprawienia czystości wody tych zbiorników.

Najważniejsze zadania dotyczące ochrony wód związane są z budową infrastruktury zaopatrzenia w wodę i gospodarkę ściekami. W zakresie gospodarki odpadami wytworzonymi w gospodarstwach domowych ważny jest kompleksowy system ich zagospodarowania przez recykling, likwidację dzikich wysypisk czy budowę miejsc utylizacji opakowań.

Wyczerpywanie się tradycyjnych źródeł energii (węgiel, gaz ziemny, ropa naftowa) powoduje wzrost zainteresowania odnawialnymi źródłami energii. Jednak głównym powodem wzrostu popularności tych źródeł jest fakt o wiele mniejszego negatywnego ich wpływu na środowisko naturalne. Fakt ten ma szczególne znaczenie dla regionu EGO, który jest ważną częścią „Zielonych Płuc Polski”. W ramach ochrony środowiska naturalnego obszaru EGO ważne znaczenie ma edukacja ekologiczna mieszkańców, ze szczególnym uwzględnieniem edukacji dzieci i młodzieży. Jednym z elementów tej edukacji jest propagowanie zdrowego stylu życia wśród mieszkańców. Uwzględniając prezentowane argumenty oraz wyniki sektorowej analizy SWOT wskazano następujące cele szczegółowe:

3.1. Wzrost atrakcyjności zamieszkania na obszarze EGO

3.2. Wypromowanie kulturowych i środowiskowych walorów obszaru EGO

Opis celów szczegółowych

3.1. Wzrost atrakcyjności zamieszkania na obszarze EGO

Region atrakcyjny turystycznie to region, w którym nie tylko dba się o infrastrukturę i atrakcje turystyczne, ale to również taki, w którym dba się o życie społeczne i kulturalne. Aby wypromować społeczną aktywność mieszkańców należy budować różne formy i płaszczyzny porozumiewania się, które będą sprzyjać procesom integracyjnym. Problemem jest niedostatecznie rozwinięta infrastruktura sportowa, kulturalna i rozrywkowa. W ramach rozwoju aktywności społecznej organizowane będą imprezy sportowe, muzyczne, folklorystyczne promujące obszar EGO oraz integrujące jego mieszkańców. Należy skupić społeczność lokalną wokół promocji lokalnej twórczości z wykorzystaniem dziedzictwa kulturowego, historycznego i przyrodniczego oraz kultywowania miejscowych tradycji, obrzędów i zwyczajów.

Obszar EGO jest postrzegany jako jeden z najmniej zanieczyszczonych obszarów w Polsce, w obrębie którego występuje miejscowość o statusie uzdrowiska. Dodatkowo wzrost zainteresowania żywnością ekologiczną, propagowanie zdrowego stylu życia oraz zwiększające się zainteresowanie wykorzystaniem niekonwencjonalnych źródeł energii daje szansę na rozwój, na obszarze EGO, usług turystycznych w tym zakresie.

Analiza walorów turystycznych, bazy materialnej turystyki oraz dostępności komunikacyjnej, pozwoliła przyjąć za cel dla obszaru EGO wspieranie działań służących poprawie warunków mających wpływ na atrakcyjność zamieszkania. W podejmowanych przedsięwzięciach jest ważne uwzględnienie priorytetów związanych z gospodarką przestrzenną w poszczególnych gminach obszaru EGO. Działania LGD dotyczące omawianego celu szczegółowego powinny się skupić na systemie szeroko rozumianej promocji i informacji oraz na wsparciu programu rozwoju turystyki. Ważną kwestią jest wspieranie inicjatyw podejmowanych na rzecz poprawy jakości i standardu życia zainteresowanych samorządów lokalnych subregionu.

3.2. Wypromowanie kulturowych i środowiskowych walorów obszaru EGO

Atutem subregionu EGO jest czyste środowisko. Wszystkie gminy subregionu znajdują się przecież na obszarze „Zielonych Płuc Polski”. Mimo, że o promocji walorów obszaru, w tym przyrodniczych mówi cel szczegółowy 1.2., to w LSR zdecydowano się na taki właśnie zapis celu szczegółowego ze względu na wskazane w sektorowej analizie SWOT takie słabe strony obszaru, w sensie jego promocji, jak niski poziom świadomości ekologicznej mieszkańców oraz niezadowalający stan i poziom rozwoju infrastruktury (komunikacja, media, ochrona zdrowia). Ze względu na duży potencjał społeczny, którego emanacją są członkowie LGD zainteresowani ochroną środowiska, ten zapis jest szczególnie ważny i zasługuje na należną mu uwagę. Atrakcyjność zamieszkania w określonym regionie nie ogranicza się jedynie do walorów przyrodniczych, ale także należy zwrócić uwagę na inne aspekty, które wpływają na tę atrakcyjność. Obszarami, którymi należy się zająć są: niezadowalający stan i poziom rozwoju infrastruktury (komunikacja, media, ochrona zdrowia) oraz niskie tempo rozwoju gospodarczego. Konieczne jest zatem podejmowanie działań mających na celu rozwój infrastruktury technicznej, ekonomicznej i społecznej. Trzeba zlikwidować dzikie wysypiska śmieci oraz wprowadzić ich segregację.

Opis celu	Wskaźniki realizacji	Źródła weryfikacji wskaźników	Założenia i ryzyko (niezależne od LGD)
3. Promowanie obszaru EGO jako miejsca o czystym środowisku	<u>Wskaźniki oddziaływania</u> <ul style="list-style-type: none"> – obszar LGD znany z inicjatyw na rzecz ochrony środowiska, – wykreowanie wizerunku obszaru EGO jako miejsca o atrakcyjnych warunkach zamieszkania. 	Dokumentacja projektowa w siedzibie LGD.	Postępująca degradacja środowiska przyrodniczego.
3.1. Wzrost atrakcyjności zamieszkania na obszarze EGO	<u>Wskaźniki rezultatu</u> <ul style="list-style-type: none"> – do 2015 r. min. 300 osób skorzysta z nowej infrastruktury technicznej, ekonomicznej społecznej, – zostanie uruchomione min. 1 mikroprzedsiębiorstwo, – zostanie założonych min. 2 podmioty gospodarcze produkujące żywność ekologiczną lub wytwarzające produkty energetyczne z biomasy, – zostanie stworzonych min. 3 miejsca pracy. 	Dokumentacja projektowa w siedzibie gmin i LGD. Wpisy do ewidencji działalności gospodarczej w gminach, lista płac pracowników, umowy o pracę, deklaracja DRA do ZUS.	Zbyt mała dostępność środków finansowych kierowanych na rozwój obszarów wiejskich.

3.2. Wypromowanie kulturowych i środowiskowych walorów obszaru EGO	<ul style="list-style-type: none"> – zostanie przeprowadzonych min. 9 szkoleń z zakresu edukacji ekologicznej, – zostanie przeszkolonych min. 110 osób z w/w zakresu, – zostanie zorganizowanych min. 5 imprez o charakterze edukacji ekologicznej, – min. 400 osób weźmie udział w imprezach propagujących zdrowy tryb życia. 	Dokumentacja projektowa w siedzibie LGD (sprawozdania ze szkoleń, listy obecności, certyfikaty, raporty z imprez). Artykuły w prasie lokalnej.	Postępująca degradacja środowiska przyrodniczego.
--	--	---	---

4.2. Charakterystyka planowanych przedsięwzięć

Dokumenty, w oparciu o które będą realizowane operacje w ramach przedsięwzięć

Przyjęte do realizacji w Lokalnej Strategii Rozwoju LGD „Lider w EGO” przedsięwzięcia i realizowane w ich ramach operacje są zgodne z zapisami:

- Rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dn. 14 lutego 2008 r. (tekst jednolity) w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Odnowa i rozwój wsi” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013,
- Rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dn. 23 maja 2008 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania oraz wypłaty pomocy finansowej w ramach działania „Funkcjonowanie lokalnej grupy działania” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013,
- Rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dn. 17 lipca 2008 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania oraz wypłaty pomocy finansowej w ramach działania „Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013,
- Rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dn. 17 października 2007 w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013, oraz Rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dn. 6 maja 2008 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013,
- Rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dn. 25 czerwca 2008 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania oraz wypłaty pomocy finansowej w ramach działania „Wdrażanie projektów współpracy” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013,
- Rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dn. 8 lipca 2008 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania oraz wypłaty pomocy finansowej w ramach działania „Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 – 2013.

Charakterystyka głównych założeń działań PROW

Odnowa i rozwój wsi

Zgodnie z założeniami PROW 2007–2013 o pomoc na operacje w ramach działania „Odnowa i rozwój wsi” mogą ubiegać się:

- gmina,
- instytucja kultury, dla której organizatorem jest jednostka samorządu terytorialnego;
- osoba prawna lub jednostka organizacyjna nie posiadająca osobowości prawnej, działająca na podstawie przepisów o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej, o stosunku Państwa do innych kościołów i związków wyznaniowych oraz o gwarancjach wolności sumienia i wyznania;
- organizacja pozarządowa o statusie organizacji pożytku publicznego w rozumieniu ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. Nr 96, poz. 873, z późn. zm.2)), której cele statutowe są zbieżne z celami działania „Odnowa i rozwój wsi” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013.

Forma i poziom finansowania

Poziom pomocy finansowej wynosi maksymalnie 75% kosztów kwalifikowanych operacji. Wymagany krajowy wkład środków publicznych, w wysokości co najmniej 25% kosztów kwalifikowanych projektu, pochodzi ze środków własnych beneficjenta lub uzyskanych z innych źródeł finansowania wkładu własnego dopuszczonych przez PROW 2007–2013 (Fundusz Kościelny, środki innych j.s.t., Ministerstwo Sportu, Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego).

Pomoc finansowa ma formę refundacji części kosztów kwalifikowanych projektu. Maksymalna wysokość pomocy na realizację projektów w jednej miejscowości wynosi **500 tys. zł** w okresie realizacji Programu. Wielkość pomocy przyznanej na realizację jednego projektu nie może być niższa niż **25 tys. zł**.

Koszty podlegające refundacji:

Tak jak w działaniu Odnowa i rozwój wsi pomocy finansowej udziela się podmiotom z tytułu inwestycji w zakresie:

- 1) budowy, przebudowy, remontu lub wyposażania budynków pełniących funkcje rekreacyjne, sportowe i społeczno-kulturalne, w tym świetlic i domów kultury, z wyłączeniem szkół, przedszkoli i żłobków;
- 2) budowy, przebudowy, remontu lub wyposażania obiektów małej architektury;
- 3) budowy, przebudowy lub remontu przeznaczonych do użytku publicznego ścieżek rowerowych, szlaków pieszych, placów zabaw, miejsc rekreacji oraz obiektów sportowych, z wyłączeniem sal sportowych przeznaczonych wyłącznie dla szkół lub przedszkoli;
- 4) zakupu towarów służących przedsięwzięciom związanym z kultywowaniem tradycji społeczności lokalnych lub tradycyjnych zawodów;
- 5) związanych z kształtowaniem obszarów o szczególnym znaczeniu dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców, sprzyjających nawiązywaniu kontaktów społecznych, ze względu na ich położenie oraz cechy funkcjonalno-przestrzenne, w szczególności poprzez odnawianie lub budowę placów parkingowych, chodników lub oświetlenia ulicznego;
- 6) urządzania i porządkowania terenów zielonych, parków lub innych miejsc wypoczynku;
- 7) budowy, przebudowy lub remontu infrastruktury turystycznej;
- 8) zagospodarowania zbiorników i cieków wodnych w celu wykorzystania ich do rekreacji lub w celu poprawy estetyki miejscowości;

- 9) rewitalizacji budynków wpisanych do rejestru zabytków lub objętych wojewódzką ewidencją zabytków, użytkowanych na cele publiczne oraz obiektów małej architektury, odnawiania lub konserwacji lokalnych pomników historycznych i miejsc pamięci;
- 10) zakupu i odnawiania obiektów charakterystycznych dla danego regionu lub tradycji budownictwa wiejskiego i ich adaptacji na cele publiczne;
- 11) budowy, przebudowy, remontu lub wyposażania obiektów budowlanych przeznaczonych na cele promocji lokalnych produktów i usług, w tym pawilonów, punktów wystawowych, sal ekspozycyjnych lub witryn;
- 12) odnawiania elewacji zewnętrznych i dachów w budynkach architektury sakralnej wpisanych do rejestru zabytków lub objętych wojewódzką ewidencją zabytków i odnawiania cmentarzy wpisanych do rejestru zabytków;
- 13) wyburzenia i rozbiórki zdewastowanych obiektów budowlanych w celu uporządkowania terenu w miejscowości, jeżeli niemożliwe jest ich odnowienie i dalsze użytkowanie - w zakresie koniecznym do realizacji operacji wymienionych w pkt 1-12;
- 14) zakupu materiału siewnego lub nasadzeniowego roślin wieloletnich - koniecznego do realizacji operacji;
- 15) zakupu sprzętu, materiałów i usług, służących realizacji operacji;
- 16) ogólnych, które są bezpośrednio związane z przygotowaniem i realizacją operacji.

Do kosztów kwalifikowanych, o których mowa w pkt. 16, zalicza się koszty w wysokości nieprzekraczającej 10% pozostałych kosztów kwalifikowanych, obejmujące koszty:

- 1) przygotowania dokumentacji technicznej operacji, w tym:
 - a) kosztorysów,
 - b) projektów architektonicznych lub budowlanych,
 - c) ocen lub raportów oddziaływania na środowisko,
 - d) dokumentacji geologicznej lub hydrologicznej,
 - e) wypisów i wyrysów z katastru nieruchomości,
 - f) usług geodezyjno-kartograficznych,
 - g) usług rzeczoznawcy majątkowego;
- 2) opłat za patenty lub licencje;
- 3) sprawowania nadzoru inwestorskiego lub autorskiego i związane z kierowaniem robotami budowlanymi;
- 4) przygotowania innych dokumentów niezbędnych do realizacji operacji.

Do kosztów kwalifikowanych zalicza się także podatek od towarów i usług (VAT), na zasadach określonych w art. 71 ust. 3 lit. a rozporządzenia Rady (WE) nr 1698/2005 z dnia 20 września 2005 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) (Dz. Urz. UE L 277 z 21.10.2005, str. 1, z późn. zm.).

Ustalono, że łączna kwota dofinansowania na projekty w ramach odnowy i rozwoju wsi dla obszaru EGO będzie stanowić w okresie realizacji LSR 40% kwoty przeznaczonej na wdrażanie strategii. Przyjęto założenie, że średnia wartość operacji wyniesie ok. 120 tys. zł, co pozwoli na zrealizowanie 31 projektów.

Małe projekty

Zgodnie z założeniami PROW 2007–2013 o pomoc na operacje w ramach „**Małych projektów**” może ubiegać się podmiot będący:

- 1) osobą fizyczną, która jest: obywatelem państwa członkowskiego Unii Europejskiej, pełnoletnia, zameldowana na pobyt stały na obszarze objętym lokalną strategią rozwoju, zwaną dalej "LSR", lub wykonuje działalność gospodarczą na tym obszarze albo

- 2) osobą prawną albo jednostką organizacyjną nie posiadającą osobowości prawnej, którym ustawy przyznają zdolność prawną:
 - a) działającym na podstawie przepisów o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej, o stosunku Państwa do innych kościołów i związków wyznaniowych oraz o gwarancjach wolności sumienia i wyznania, które posiadają siedzibę na obszarze objętym LSR lub prowadzą działalność na tym obszarze, lub
 - b) utworzonym na podstawie przepisów ustaw, w tym fundacjom albo stowarzyszeniom, które posiadają siedzibę na obszarze objętym LSR lub prowadzą działalność na tym obszarze.

Forma i poziom finansowania

Pomoc na małe projekty przyznaje się i wypłaca do wysokości limitu, który w okresie realizacji Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013, zwanego dalej „Programem”, wynosi 100 000 złotych na jednego beneficjenta, przy czym wysokość pomocy przyznanej na realizację jednego małego projektu nie może być niższa niż 4500 zł oraz wyższa niż 25000 zł.

Koszty podlegające refundacji

Kosztami podlegającymi refundacji w ramach realizacji małych projektów są koszty:

- 1) ogólne:
 - a) przygotowania dokumentacji technicznej małego projektu, obejmujące koszty: kosztorysów, projektów architektonicznych lub budowlanych, dokumentacji geologicznej lub hydrologicznej, wypisów lub wyrysów z katastru nieruchomości,
 - b) opłat za patenty lub licencje,
 - c) badań lub analiz,
 - d) sprawowania nadzoru autorskiego lub inwestorskiego;
- 2) robót budowlanych;
- 3) wynagrodzenia za świadczenie usług, w tym usług prawnych lub księgowych;
- 4) podłączenia do Internetu;
- 5) opracowania, druku lub powielenia oraz dystrybucji materiałów informacyjnych lub szkoleniowych, w tym audiowizualnych, dotyczących małego projektu, zakupu lub wynajęcia powierzchni reklamowych, zakupu czasu antenowego oraz zamieszczenia materiałów prasowych w prasie;
- 6) najmu sal lub innych powierzchni lub dzierżawy gruntu;
- 7) zakupu materiałów lub przedmiotów, w tym materiału siewnego lub nasadzeniowego roślin wieloletnich;
- 8) zakupu, najmu lub dzierżawy oraz montażu maszyn, urządzeń, narzędzi, wyposażenia, sprzętu lub oprogramowania, z wyłączeniem środków transportu, przy czym koszt zakupu podlega refundacji jedynie w przypadku, gdy koszt najmu albo dzierżawy przekraczałby koszt zakupu;
- 9) organizacji i przeprowadzenia wydarzeń promocyjnych, kulturalnych, rekreacyjnych lub sportowych;
- 10) wytyczenia lub oznakowania szlaków turystycznych, ścieżek dydaktycznych lub przyrodniczych, w tym pomników przyrody, obiektów małej infrastruktury turystycznej, obiektów historycznych, przyrodniczych, kulturowych lub sakralnych;
- 11) utworzenia lub aktualizacji baz danych, w tym bazy informacji turystycznej;
- 12) tworzenia stron internetowych;
- 13) upominków lub nagród do łącznej wysokości 5% pozostałych kosztów podlegających refundacji w ramach realizacji małych projektów;
- 14) wynagrodzenia lub pobytu osób prowadzących szkolenia;
- 15) podróży lub wyżywienia uczestników szkoleń;

- 16) noclegu uczestników szkoleń - w przypadku szkoleń trwających co najmniej dwa dni;
- 17) tłumaczeń, jeżeli osoby prowadzące szkolenia nie posługują się językiem polskim.

Do kosztów kwalifikowanych małych projektów zalicza się:

- 1) podatek od towarów i usług (VAT), uiszczany w związku z poniesieniem kosztów, o których mowa w ust. 1 pkt 1, na zasadach określonych w art. 71 ust. 3 lit. a rozporządzenia Rady (WE) nr 1698/2005 z dnia 20 września 2005 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) (Dz. Urz. UE L 277 z 21.10.2005, str. 1, z późn. zm.), zwanego dalej "rozporządzeniem nr 1698/2005";
- 2) wartość pracy oraz usług świadczonych nieodpłatnie, stanowiącą iloczyn liczby przepracowanych godzin oraz ilorazu przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej w roku poprzedzającym rok, w którym złożono wniosek o przyznanie pomocy na małe projekty, i liczby 168, lecz nie więcej niż 10% całkowitych kosztów kwalifikowanych małych projektów pomniejszych o wysokość kosztów ogólnych.

W przypadku przyznania pomocy do kosztów kwalifikowanych małych projektów zalicza się również koszty, o których mowa w ust. 1 pkt 1 i ust. 3 Rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dn. 8 lipca 2008 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 (Dz. U z 2008 r., nr 138, poz. 868 z późn. zmianami), poniesione przez wnioskodawcę przed dniem zawarcia umowy, na podstawie której jest przyznawana pomoc na małe projekty, lecz nie wcześniej niż w dniu, w którym został złożony wniosek o przyznanie pomocy na małe projekty, a w przypadku kosztów stanowiących koszty ogólne – nie wcześniej niż w dniu 1 stycznia 2007 r.

Przyjęto założenie, że kwota przeznaczona na małe projekty będzie stanowić 37% łącznej kwoty przeznaczonej na wdrażanie strategii. Średnia wartość dofinansowania jednej operacji wyniesie ok. 12,0 tys. zł, co pozwoli na zrealizowanie ok. 295 operacji.

Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw

Beneficjentami działania „**Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw**” będą osoby fizyczne lub osoby prawne, lub jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej, które prowadzą działalność jako mikroprzedsiębiorstwo zatrudniające poniżej 10 osób, i mają obrót nieprzekraczający równowartości w zł 2 mln euro.

Forma i poziom finansowania

Poziom pomocy finansowej wynosi **maksymalnie 50%** kosztów kwalifikowanych operacji i ma formę zwrotu części kosztów kwalifikowanych operacji. Wysokość pomocy przyznanej na realizację operacji nie może przekroczyć:

- 1) 100 tys. zł – jeśli biznesplan przewiduje utworzenie od 1 do 2 miejsc pracy (w przeliczeniu na pełne etaty średnioroczne), co uzasadnione jest zakresem rzeczowym operacji;
- 2) 200 tys. zł – jeśli biznesplan przewiduje utworzenie powyżej 2 i mniej niż 5 miejsc pracy (w przeliczeniu na pełne etaty średnioroczne), co uzasadnione jest zakresem rzeczowym operacji;
- 3) 300 tys. zł – jeśli biznesplan przewiduje utworzenie co najmniej 5 miejsc pracy (w przeliczeniu na pełne etaty średnioroczne), co uzasadnione jest zakresem rzeczowym operacji.

Maksymalna wysokość pomocy udzielonej jednemu beneficjentowi, w okresie realizacji Programu, nie może przekroczyć 300 tys. zł.

W przypadku przetwórstwa produktów rolnych (objętych załącznikiem nr 1 do Traktatu Wspólnot Europejskich) lub jadalnych produktów leśnych, maksymalna wysokość pomocy udzielonej jednemu beneficjentowi, w okresie realizacji Programu, wynosi 100 tys. zł.

Pomocy udziela się podmiotom z tytułu inwestycji związanych z tworzeniem lub rozwojem mikroprzedsiębiorstw, działających w zakresie:

- 1) usług dla gospodarstw rolnych lub leśnictwa;
- 2) usług dla ludności;
- 3) sprzedaży hurtowej i detalicznej;
- 4) rzemiosła lub rękodzielnictwa;
- 5) robót i usług budowlanych oraz instalacyjnych;
- 6) usług turystycznych oraz związanych ze sportem, rekreacją i wypoczynkiem;
- 7) usług transportowych;
- 8) usług komunalnych;
- 9) przetwórstwa produktów rolnych lub jadalnych produktów leśnych;
- 10) magazynowania lub przechowywania towarów;
- 11) wytwarzania produktów energetycznych z biomasy;
- 12) rachunkowości, doradztwa lub usług informatycznych.

Koszty podlegające refundacji

Refundacji podlegają wydatki zgodnie z wykazem w Rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 17 lipca 2008 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania oraz wypłaty pomocy finansowej w ramach działania „Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013. (Dz. U z 2007 r., nr 139, poz. 883 z późn. zmianami). W LSR, z względu na przyjętą strukturę celów ograniczono wielkość projektów finansowanych w ramach działania „Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw” maksymalnie do 100 tys. zł.

Przyjęto założenie, że kwota przeznaczona na „Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw” będzie stanowić 11% łącznej kwoty przeznaczonej na wdrażanie strategii. Przyjęto założenie, że średnia wartość dofinansowania jednej operacji wyniesie ok. 51,5 tys. zł, co pozwoli na zrealizowanie 20 projektów.

Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej

Beneficjentami działania będą osoby fizyczne ubezpieczone na podstawie ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników jako rolnik, małżonek rolnika lub domownik.

Forma i poziom finansowania

Pomoc ma formę zwrotu części kosztów kwalifikowanych operacji. Maksymalna wysokość pomocy udzielonej jednemu beneficjentowi w gospodarstwie rolnym, w okresie realizacji Programu, nie może przekroczyć 100 000 zł (25 616,1 euro). Równowartość kwoty wyrażona w euro ma charakter indykatywny. Poziom pomocy finansowej wynosi maksymalnie 50% kosztów kwalifikowanych operacji.

Zgodnie z założeniami PROW przedmiotem wsparcia mogą zostać objęte dziedziny gospodarki w zakresie:

- 1) usług dla gospodarstw rolnych lub leśnictwa,
- 2) usług dla ludności,
- 3) sprzedaży hurtowej i detalicznej,
- 4) rzemiosła lub rękodzielnictwa
- 5) robót i usług budowlanych oraz instalacyjnych,
- 6) usług turystycznych oraz związanych ze sportem, rekreacją i wypoczynkiem,
- 7) usług transportowych,

- 8) usług komunalnych,
- 9) przetwórstwa produktów rolnych lub jadalnych produktów leśnych,
- 10) magazynowania lub przechowywania towarów,
- 11) wytwarzania produktów energetycznych z biomasy,
- 12) rachunkowości, doradztwa lub usług informatycznych,

Pomoc nie obejmuje kosztów:

- 1) podatku od towarów i usług (VAT);
- 2) nabycia nieruchomości;
- 3) nabycia rzeczy używanych.

Koszty podlegające refundacji

Refundacji podlegają wydatki zgodnie z wykazem zawartym w Rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 17 października 2007 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013. (Dz. U z 2007 r., nr 200, poz. 1442 z późn. zmianami).

W przypadku działania PROW „Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej” przewidziana kwota na wdrażanie tej części strategii to 11%. Przyjęto, że średnia wartość dofinansowania jednej operacji wyniesie ok. 51,5 tys. zł, co umożliwi realizację 20 operacji.

Wdrażanie projektów współpracy

Beneficjent projektów współpracy jest Lokalna Grupa Działania. Pomoc przyznaje się w formie refundacji kosztów przygotowania lub realizacji projektu współpracy, a także poniesionych od dnia, w którym została zawarta umowa - zwanych dalej „kosztami kwalifikowalnymi”.

2. Do kosztów kwalifikowalnych zalicza się także podatek od towarów i usług (VAT), uiszczany w związku z poniesieniem kosztów przygotowania lub realizacji projektu współpracy, na zasadach określonych w art. 71 ust. 3 lit. a rozporządzenia nr 1698/2005.

Pomoc przyznaje się i wypłaca do wysokości limitu, który w okresie realizacji Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 – 2013, dla jednej LGD stanowi iloczyn liczby mieszkańców zameldowanych na pobyt stały, na obszarze objętym LSR, według stanu na dzień 31 grudnia 2006 r., ustalonej na podstawie wyników informacji statystycznych ogłaszanych, udostępnianych lub rozpowszechnianych zgodnie z przepisami w sprawie trybu i form ogłaszania, udostępniania i rozpowszechniania wyników informacji statystycznych, i kwoty 3 zł, przy czym na przygotowanie projektu współpracy pomoc nie może przekroczyć iloczynu liczby mieszkańców zameldowanych na pobyt stały na obszarze objętym LSR i kwoty 1 zł.

Do kosztów kwalifikowalnych operacji polegającej na przygotowaniu projektu współpracy zalicza się, niezbędne do realizacji tej operacji, koszty:

- 1) organizacji i przeprowadzenia spotkań podmiotów, które mają realizować projekt współpracy, zwanych dalej „partnerami projektu współpracy”, w tym koszty:
 - a) podróży lub pobytu osób zaangażowanych ze strony LGD w przygotowanie projektu współpracy,
 - b) najmu sprzętu lub pomieszczeń,
 - c) tłumaczeń,
 - d) opracowania, druku lub powielenia materiałów;
- 2) wynagrodzenia za wykonanie badań, analiz, opracowań, studiów lub planów wykonalności, planów rozwoju gospodarczego lub planów rozwoju przedsiębiorczości;
- 3) wynagrodzenia za świadczenie usług prawniczych.

Do kosztów kwalifikowalnych operacji polegającej na realizacji projektu współpracy zalicza się, niezbędne do realizacji tej operacji, koszty:

- 1) organizacji wyjazdów związanych z realizacją projektu współpracy, w tym koszty:
 - a) podróży lub pobytu osób zaangażowanych ze strony LGD w realizację projektu współpracy,
 - b) tłumaczeń;
- 2) najmu sal lub innych powierzchni lub dzierżawy gruntu;
- 3) przygotowania dokumentacji technicznej, badań lub analiz;
- 4) zakupu, najmu lub dzierżawy oraz montażu maszyn, urządzeń, narzędzi, wyposażenia, sprzętu lub oprogramowania, z wyłączeniem środków transportu, przy czym koszt zakupu zalicza się do kosztów kwalifikowanych jedynie w przypadku gdy koszt najmu albo dzierżawy przekraczałby koszt zakupu;
- 5) zakupu materiałów lub przedmiotów;
- 6) zakupu materiału siewnego lub nasadzeniowego roślin wieloletnich;
- 7) robót budowlanych;
- 8) nadzoru autorskiego lub inwestorskiego;
- 9) organizacji i przeprowadzenia wydarzeń promocyjnych, kulturalnych, rekreacyjnych lub sportowych;
- 10) opracowania, druku lub powielenia oraz dystrybucji materiałów informacyjnych, w tym audiowizualnych, dotyczących projektu współpracy, zakupu lub wynajęcia powierzchni reklamowych, zakupu czasu antenowego oraz zamieszczenia materiałów prasowych w prasie;
- 11) wytyczenia lub oznakowania szlaków turystycznych, ścieżek dydaktycznych lub przyrodniczych, w tym pomników przyrody, obiektów historycznych, przyrodniczych, kulturalnych lub sakralnych, wykraczających poza obszar LSR;
- 12) utworzenia lub aktualizacji baz danych, w tym bazy informacji turystycznej;
- 13) tworzenia stron internetowych;
- 14) wynagrodzenia za świadczenie usług, w tym usług prawnych lub księgowych;
- 15) opłat sądowych i opłat za licencje lub patenty.

Do kosztów kwalifikowalnych, nie zalicza się rat zapłaconych z tytułu umowy leasingu oraz zakupu rzeczy używanych, z wyłączeniem rzeczy związanych z lokalną kulturą lub dziedzictwem historycznym.

Funkcjonowanie lokalnej grupy działania, nabywanie umiejętności i aktywizacja

Działanie „**Funkcjonowanie lokalnej grupy działania, nabywanie umiejętności i aktywizacja**”. Zapewni sprawną i efektywną pracę LGD wybranych w ramach realizacji Osi 4 PROW 2007-2013 oraz doskonalenie zawodowe osób uczestniczących w realizacji lokalnych strategii rozwoju. Beneficjentem będzie Lokalna Grupa Działania.

Zakres działania

W ramach działania pomoc przyznawana jest LGD na realizację aktywności zgodnie z listą kosztów kwalifikowanych określoną w odrębnych przepisach. Pomoc przyznawana w ramach działania może w szczególności dotyczyć:

- badań nad obszarem objętym LSR,
- informowania o obszarze działania LGD oraz o LSR,
- szkolenia kadr biorących udział we wdrażaniu LSR,
- wydarzeń o charakterze promocyjnym związanych z obszarem działania LGD i LSR,
- szkolenia lokalnych liderów,
- animowania społeczności lokalnych,
- koszty bieżące LGD (koszty administracyjne związane z działalnością LGD).

Udział kosztów bieżących w budżecie LDG

Koszty bieżące LGD są kosztami kwalifikowanymi do wysokości 15% sumy zrefundowanych kosztów kwalifikowanych wszystkich operacji zrealizowanych w ramach LSR w okresie jej realizacji.

Pomoc przyznaje się i wypłaca do wysokości limitu, który w okresie realizacji Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007—2013, zwanego dalej „Programem”, dla jednej LGD stanowi iloczyn liczby mieszkańców zameldowanych na pobyt stały, na obszarze objętym LSR, według stanu na dzień 31 grudnia 2006 r., ustalonej na podstawie wynikowych informacji statystycznych ogłaszanych, udostępnianych lub rozpowszechnianych zgodnie z przepisami w sprawie trybu i form ogłaszania, udostępniania i rozpowszechniania wynikowych informacji statystycznych, i kwoty 29 zł.

W zakresie kosztów bieżących (administracyjnych) LGD, kosztami podlegającymi refundacji są koszty:

- 1) wynagrodzenia członków organu decyzyjnego za udział w posiedzeniach organu decyzyjnego dotyczących wyboru operacji;
- 2) podróży i pobytu członków organów LGD w związku z wykonywanymi obowiązkami służbowymi;
- 3) wynagrodzenia i innych świadczeń związanych z pracą pracowników LGD oraz nie więcej niż 3 członków zarządu LGD;
- 4) podróży służbowych pracowników LGD;
- 5) wynagrodzenia za wykonanie zlecenia w celu zapewnienia sprawnego funkcjonowania LGD oraz inne koszty ponoszone przez LGD na podstawie odrębnych przepisów w związku z zawarciem umowy zlecenia;
- 6) wynagrodzenia osób posiadających kwalifikacje lub doświadczenie w zakresie zarządzania projektami współfinansowanymi ze środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej za wykonanie prac związanych z aktualizacją LSR;
- 7) najmu i utrzymania pomieszczeń biurowych LGD, w szczególności koszty opłat za gaz, energię elektryczną i wodę;
- 8) usług telekomunikacyjnych, połączenia Internetu, hostingu, wykupienia i utrzymania domeny oraz opłat pocztowych;
- 9) zakupu lub najmu wyposażenia, urządzeń i sprzętu biurowego, w tym sprzętu komputerowego, a także utrzymania, konserwacji i naprawy tego wyposażenia, urządzeń i sprzętu;
- 10) zakupu materiałów biurowych;
- 11) obsługi finansowo-księgowej;
- 12) doradztwa prawnego;
- 13) opłat notarialnych, skarbowych i sądowych;
- 14) prowadzenia rachunku bankowego.

W zakresie realizacji badań dotyczących obszaru objętego LSR, kosztami podlegającymi refundacji są koszty:

- 1) wykonania, w zakresie niezbędnym do realizacji LSR:
 - a) badań i analiz dotyczących obszaru objętego LSR,
 - b) studiów i planów wykonalności,
 - c) planów rozwoju gospodarczego i planów rozwoju przedsiębiorczości;
- 2) konsultacji niezbędnych do przeprowadzenia czynności, o których mowa w pkt 1.

W zakresie informowania o: obszarze objętym LSR, realizacji LSR oraz działalności LGD, kosztami podlegającymi refundacji są koszty:

- 1) prowadzenia i aktualizacji stron internetowych związanych z informowaniem o: obszarze objętym LSR, realizacji LSR oraz działalności LGD;

- 2) udostępnienia niezbędnej dokumentacji dla potencjalnych wnioskodawców na stronie internetowej LGD i w jej siedzibie;
- 3) doradztwa w zakresie przygotowania wniosku o przyznanie pomocy na realizację operacji w ramach działania, o którym mowa w art. 5 ust. 1 pkt 21 ustawy, w tym wynagrodzenia osób posiadających kwalifikacje lub doświadczenie w zakresie objętym tym wnioskiem;
- 4) opracowania, przygotowania, druku lub powielenia i dystrybucji materiałów informacyjnych;
- 5) zakupu czasu antenowego w telewizji i radiu;
- 6) zamieszczenia materiałów prasowych w prasie, zwłaszcza lokalnej lub regionalnej;
- 7) tworzenia i obsługi baz danych, w szczególności baz danych informacji turystycznej, związanych z obszarem realizacji LSR;
- 8) wynagrodzenia, podróży i pobytu osób zajmujących się informowaniem o: obszarze objętym LSR, realizacji LSR oraz działalności LGD.

W zakresie szkolenia pracowników LGD, członków zarządu LGD oraz członków organu decyzyjnego kosztami podlegającymi refundacji są koszty:

- 1) najmu sprzętu lub pomieszczeń niezbędnych do przeprowadzenia szkolenia;
- 2) wynagrodzenia lub pobytu osób prowadzących szkolenie;
- 3) podróży lub wyżywienia uczestników szkolenia;
- 4) noclegu uczestników szkolenia — w przypadku szkolenia trwającego co najmniej dwa dni;
- 5) tłumaczenia, jeżeli osoba prowadząca szkolenie nie posługuje się językiem polskim, w tym koszty tłumaczenia materiałów szkoleniowych;
- 6) opracowania, druku lub powielenia materiałów szkoleniowych;
- 7) udziału w szkoleniu — w przypadku szkolenia realizowanego przez podmiot inny niż LGD.

W zakresie realizacji wydarzeń promocyjnych lub kulturalnych (np. targów, konferencji, festiwali, festynów i konkursów), związanych z obszarem objętym LSR, realizacja LSR oraz działalnością LGD, kosztami podlegającymi refundacji są koszty:

- 1) najmu sprzętu lub nieruchomości niezbędnych do przeprowadzenia wydarzeń promocyjnych lub kulturalnych;
- 2) wynagrodzenia lub pobytu osób prowadzących wydarzenie promocyjne lub kulturalne;
- 3) tłumaczenia, jeżeli osoba prowadząca wydarzenie promocyjne lub kulturalne nie posługuje się językiem polskim, w tym tłumaczenia materiałów promocyjnych;
- 4) opracowania, druku lub powielenia i dystrybucji materiałów promocyjnych;
- 5) zakupu upominków i nagród o łącznej wartości nieprzekraczającej 5 % pozostałych kosztów, wymienionych w pkt 1—4.

W zakresie aktywizowania społeczności lokalnej, kosztami podlegającymi refundacji są koszty:

- 1) najmu sprzętu lub pomieszczeń niezbędnych do przeprowadzenia spotkania aktywizującego społeczność lokalną;
- 2) wynagrodzenia lub pobytu osób przeprowadzających spotkanie aktywizujące społeczność lokalną;
- 3) podróży lub wyżywienia uczestników szkolenia;
- 4) noclegu uczestników szkolenia — w przypadku szkolenia trwającego co najmniej dwa dni;
- 5) tłumaczenia, jeżeli osoba prowadząca szkolenie nie posługuje się językiem polskim, w tym tłumaczenia materiałów szkoleniowych;
- 6) opracowania, druku lub powielenia i dystrybucji materiałów związanych z aktywizowaniem społeczności lokalnej.

Charakterystyka przedsięwzięć

Przedsięwzięcie I – PAKIET TURYSTYCZNY EGO

Przedsięwzięcie służy realizacji następujących celów szczegółowych:

- 1.1. Poprawa i rozbudowa stanu infrastruktury rekreacyjno-turystycznej*
- 1.2. Promocja walorów turystycznych obszaru*
- 1.3. Rozwój usług związanych z turystyką i wypoczynkiem*

Uzasadnienie przedsięwzięcia

Analiza SWOT wykonana na potrzeby niniejszego dokumentu, jak również Strategia Rozwoju Turystyki w Województwie Warmińsko-Mazurskim na lata 2006-2014, opracowanie pt. „Koncepcja rozwoju markowych produktów turystycznych na terenie obszaru funkcjonalnego EGO” z 2003 r., Zintegrowana Strategia Rozwoju Obszarów Wiejskich Subregionu EGO, Studium wykonane w ramach realizacji ZSRW pt. „Zintegrowana sieć szlaków turystycznych w subregionie EGO” oraz zapisy wszystkich należących do LGD „Lider w EGO” gmin wyraźnie wskazują na potrzebę stworzenia zintegrowanego pakietu turystycznego, na którą składają się szlaki i obiekty turystyczne, wyeksponowanie walorów krajobrazowych, co w konsekwencji pozwoli na wykorzystanie najcenniejszych walorów oraz nadanie obszarowi EGO właściwej – wysokiej i konkurencyjnej – pozycji na rynku turystycznym.

Grupy docelowe beneficjentów

Zgodnie z definicją beneficjentów dla poszczególnych działań Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013.

Preferowane operacje w ramach przedsięwzięcia „PAKIET TURYSTYCZNY EGO”

Operacje	Planowana liczba operacji	Pula środków na realizację działania w zł	Preferowany zakres operacji
Odnowa i rozwój wsi	16	1 920 000	<p><u>Preferowane będą operacje:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – uporządkowanie istniejących i wyznaczenie nowych szlaków turystycznych, – tworzenie tematycznych ścieżek i szlaków w oparciu o zasoby przyrodnicze, kulinarne, kulturowe, artystyczne i rzemieślnicze, – budowa towarzyszącej infrastruktury turystycznej, – przygotowania i urządzenia wiejskich kąpielisk, stanic wodnych, – rozwoju bazy kulturalnej i sportowo-rekreacyjnej, – kształtowania obszaru przestrzeni publicznej oraz odnawianie zabytków, – wykorzystanie obiektów zabytkowych do realizacji projektów kulturalno-rekreacyjnych, – ujednolicenie informacji wizualnej na terenie EGO.
Małe projekty	60	720 000	<ul style="list-style-type: none"> – budowa i oznakowanie małej infrastruktury turystycznej, – wdrożenie systemu informacji wizualnej (przygotowanie tablic informacyjnych gospodarstw agroturystycznych), – zakup i instalacja elektronicznych kiosków informacji turystycznej, przygotowanie bazy danych do kiosków elektronicznych, – stworzenie strony internetowej z bazą danych z zakresu turystyki, – organizacja muzeum maszyn rolniczych, – organizacja „łowiska okazów ryb”, – wypromowania nowych lokalnych produktów turystycznych, m.in.: „Bitwa pod Prostkami”, „Kierunek Gołdap”, – promowanie ekologicznych produktów rolnych oraz wyrobów rękodzieła, – uruchomienie i wspieranie Gminnych Centrów Informacji, – odbudowa, odnawianie obiektów o walorach turystycznych.
Tworzenie i rozwój mikro-przedsiębiorstw	2	100 000	<ul style="list-style-type: none"> – utworzenie zintegrowanej sieci wypożyczalni sprzętu sportowego na obszarze EGO, – wsparcie mikroprzedsiębiorstw działających w sektorze turystycznym oraz związanych z kulturą, sportem i rekreacją, – inne określone w działalności osi 3 Leader, wynikające z potrzeby i celów LSR.
Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej	4	200 000	<ul style="list-style-type: none"> – produkcja ekologicznych produktów rolnych oraz wyrobów rękodzieła, – wspieranie rolników chcących rozpocząć świadczenie usług turystycznych (m.in. doradztwo), – inne określone w działalności osi 3 Leader, wynikające z potrzeby i celów LSR.

Funkcjonowanie LGD	Preferowany zakres operacji
Wdrażanie projektów współpracy	Preferowane będą operacje służące wymianie doświadczeń z innymi LGD, które rozwijają pakiety ofert turystycznych.
Nabywanie umiejętności i aktywizacja	<ul style="list-style-type: none"> – przygotowanie kalendarza imprez turystycznych, kulturalnych i rekreacyjnych, – wydania folderów, albumów i ulotek oraz przygotowania spotów i filmów promujących miejsca atrakcyjne turystycznie oraz najważniejsze imprezy w regionie, – organizacja szkoleń i usług szkoleniowo-doradczych z zakresu obsługi ruchu turystycznego i promocji, – badania i analizy dotyczące rozwoju turystyki na obszarze EGO.

Wskaźniki realizacji przedsięwzięcia „PAKIET TURYSTYCZNY EGO”

Działania PROW	Wskaźniki produktu	Źródła weryfikacji	Założenia/ryzyko
Odnowa i rozwój wsi	Min. 16 zrealizowanych operacji	Dokumenty odbioru wykonanych inwestycji znajdujące się w siedzibie LGD.	W odpowiednim czasie zostanie przygotowana dokumentacja związana z lokalizacją planowanych inwestycji.
Małe projekty	Min. 60 zrealizowanych operacji	Dokumentacja w siedzibie LGD.	Realizowanymi inicjatywami będą zainteresowane lokalne społeczności. Potencjalni beneficjenci będą zainteresowani przygotowaniem dokumentacji i realizacją małych projektów.
Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw	Min. 2 zrealizowanych operacji	Dokumentacja w siedzibie LGD. Wpisy do ewidencji działalności gospodarczej w urzędach gmin.	Mieszkańcy gmin obszaru EGO zdecydują się na uruchomienie nowych bądź rozszerzenie prowadzonych przedsięwzięć gospodarczych związanych z turystyką i rekreacją.
Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej	Min. 4 zrealizowanych operacji	Dokumentacja w siedzibie LGD. Wpisy do ewidencji działalności gospodarczej w urzędach gmin.	Rolnicy będą zainteresowane uruchomieniem nowej lub rozwojem już podjętej działalności gospodarczej w zakresie turystyki i rekreacji.
Wdrażanie projektów współpracy	Min. 3 zrealizowanych operacji do 2013	Dokumentacja w siedzibie LGD.	Lokalne Grupy Działania będą zainteresowane współpracą w celu wymiany doświadczeń w sferze poprawy atrakcyjności turystycznej obszaru.
Nabywanie umiejętności i aktywizacja	Min. 7 zrealizowanych operacji	Dokumentacja w siedzibie LGD (np. listy obecności, broszury itp.).	Członkowie i partnerzy LGD, jako, że są to osoby aktywne, będą chętnie uczestniczyć w działaniach podnoszących ich umiejętności, a także w tych, zachęcających mieszkańców do aktywności na rzecz środowiska lokalnego.

Przedsięwzięcie II – „MULTIKLASTER EGO”

Przedsięwzięcie służy realizacji celów szczegółowych:

1.3. Rozwój usług związanych z turystyką i wypoczynkiem.

2.1. Rozwój przedsiębiorczości i aktywności gospodarczej mieszkańców.

Uzasadnienie przedsięwzięcia

W realizowanej na obszarze EGO ZSROW skoncentrowano się na trzech głównych branżach: rolnictwie, turystyce i usługach prozdrowotnych. Rolnictwo to dla naszego subregionu tradycyjna branża, w oparciu o czyste naturalne środowisko, nasza marka EGO może stać się rozpoznawalnym ekologicznym znakiem dla producentów żywności. Z kolei turystyka to po rolnictwie druga sfera, w której są wykorzystywane naturalne bogactwa krainy EGO. Produkty i usługi prozdrowotne należą do jednej z najdynamiczniej rozwijających się branż, czemu sprzyja wzrost zainteresowania ludzi własnym zdrowiem, zdrową żywnością, profilaktyką prozdrowotną. Atutem rozwijania tej branży jest fakt trwałych trendów – nic nie wskazuje na to by rynek stracił zainteresowanie usługami prozdrowotnymi. Realizowana w latach 2006-2008 ZSROW zakładała rozwój zarówno produktów prozdrowotnych, w tym żywności ekologicznej, ziół, komponentów parafarmaceutycznych oraz różnego rodzaju usług prozdrowotnych związanych z poprawą urody, rehabilitacją, profilaktyką zdrowotną, itp. W LSR planowane są operacje, które pozwolą na wykorzystanie dotychczas osiągniętych rezultatów, a tym samym na rozszerzenie oferty różnego typu usług i produktów prozdrowotnych, co będzie sprzyjało wzrostowi aktywności gospodarczej w naszym regionie. LGD „Lider w EGO” zamierza promować rozwój kompleksowego systemu usług, który byłby identyfikowany jako „Multiklaster EGO”. Segmentami planowanego „MULTIKLASTRA” będą gospodarstwa rolnicze produkujące żywność ekologiczną, podmioty świadczące usługi turystyczne nakierowane na klienta chcącego połączyć „przyjemne z pożytecznym”, czyli chcącego nie tylko wypocząć, ale także zadbać o swoje zdrowie, producenci produktów regionalnych, które będą stanowić atrakcję turystyczną. Prezentowane segmenty wzajemnie się przenikają, uzupełniają i wspierają, w związku z tym warto nadać im „nową jakość” łącząc je w jeden system.

Grupy docelowe beneficjentów

Zgodnie z definicją beneficjentów dla poszczególnych działań Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013.

Preferowane operacje w ramach przedsięwzięcia „MULTIKLASTER EGO”

Operacje	Planowana liczba operacji	Pula środków na realizację działania w zł	Preferowany zakres operacji
Odnowa i rozwój wsi	2	240 000	Preferowane będą operacje: – budowa, przebudowa obiektów na cele promocji lokalnych produktów i usług
Małe projekty	60	720 000	Preferowane będą operacje: – organizacji szkoleń w zakresie zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej, – pomocy doradczej w zakresie pisania wniosków o dofinansowanie przedsięwzięć, – organizacji imprezy promującej lokalną twórczość, produkty lokalne, zasoby kulturowo-przyrodnicze, – inicjowania powstawania, wprowadzania na rynek produktów i usług opartych na lokalnych zasobach lub lokalnym dziedzictwie.
Tworzenie i rozwój mikro-przedsiębiorstw	8	430 192	Preferowane będą operacje: – organizacji przetwórstwa produktów lokalnych oraz uruchamiania usług prozdrowotnych w ramach multiklastra EGO, – inne określone w działalności osi 3 Leader, wynikające z potrzeby i celów LSR.
Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej	6	330 191	Preferowane będą operacje: – przyczynianie się do wzrostu aktywności gospodarczej rolników w zakresie przetwórstwa i dystrybucji produktów rolnych oraz odnawialnych źródeł energii, a także tworzących i rozwijających bazę noclegową, – wspieranie rozwoju pszczelarstwa i przetwórstwa produktów pszczelarskich, – inne określone w działalności osi 3 Leader, wynikające z potrzeby i celów LSR.
Funkcjonowanie LGD			Preferowany zakres operacji
Wdrażanie projektów współpracy			Współpraca w zakresie promocji produktów lokalnych, w tym również rolnictwa ekologicznego.
Nabywanie umiejętności i aktywizacja			– wsparcie merytoryczne mieszkańców obszaru EGO w zakresie tworzenia i rozwijania bazy noclegowej oraz pozarolniczych miejsc pracy związanych z przetwórstwem i dystrybucją produktów rolnych a także pozyskiwaniem energii ze źródeł odnawialnych, – zapewnienie kompleksowego wsparcia merytorycznego dotyczącego: możliwości tworzenia produktów lokalnych, grup producenckich, grup marketingowych oraz wspierania rozwoju przetwórstwa rolno-spożywczego, przetwórstwa owoców leśnych , grzybów i pszczelarstwa.

Wskaźniki realizacji przedsięwzięcia „MULTIKLASTER EGO”

Działania PROW	Wskaźniki produktu	Źródła weryfikacji	Założenia/ryzyko
Odnowa i rozwój wsi	Min. 2 zrealizowana operacja	Dokumenty odbioru wykonanych inwestycji znajdujące się w siedzibie LGD.	W odpowiednim czasie zostanie przygotowana dokumentacja związana z lokalizacją planowanych inwestycji.
Małe projekty	Min. 60 zrealizowanych operacji	Dokumentacja w siedzibie LGD.	Realizowanymi inicjatywami będą zainteresowane lokalne społeczności. Potencjalni beneficjenci będą zainteresowani również przygotowaniem dokumentacji i realizacją małych projektów.
Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw	Min. 8 zrealizowane operacje	Dokumentacja w siedzibie LGD Wpisy do ewidencji działalności gospodarczej w urzędach gmin.	Mieszkańcy gmin obszaru EGO zdecydują się uruchomić nową, bądź rozszerzyć dotychczasową działalność związaną z przetwórstwem produktów lokalnych oraz usługami prozdrowotnymi.
Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej	Min. 6 zrealizowanych operacji	Dokumentacja w siedzibie LGD. Wpisy do ewidencji działalności gospodarczej w urzędach gmin.	Rolnicy będą zainteresowanie uruchomieniem nowej działalności gospodarczej w zakresie przetwórstwa i dystrybucji produktów rolnych, odnawialnych źródeł energii oraz tworzenia i rozwoju bazy noclegowej.
Wdrażanie projektów współpracy	Min. 1 zrealizowane operacje	Dokumentacja w siedzibie LGD.	Lokalne Grupy Działania będą zainteresowane współpracą w celu wymiany doświadczeń w zakresie promocji produktów lokalnych, w tym również rolnictwa ekologicznego.
Nabywanie umiejętności i aktywizacja	Min. 2 zrealizowanych operacji	Dokumentacja w siedzibie LGD (np. listy obecności, broszury itp.)	Członkowie i partnerzy LGD będą chętnie działać na rzecz wsparcia merytorycznego mieszkańców obszaru EGO w celu zwiększenia przedsiębiorczości na terenach wiejskich, przyczyniając się tym samym do rozwoju gospodarczego subregionu.

Przedsięwzięcie III – „EGO AKTYWNOŚĆ”

Przedsięwzięcie służy realizacji celów szczegółowych:

2.2. Wzrost aktywności społecznej mieszkańców

2.3. Wzrost kwalifikacji mieszkańców w zakresie pozyskiwania nowych źródeł dochodu

Uzasadnienie przedsięwzięcia

Subregion EGO, to obszar nie tylko atrakcyjny turystycznie, w którym dba się o standard życia mieszkańców, ale również o infrastrukturę i atrakcje turystyczne dla przyjezdnych. To również taki obszar, na którym rozwija się życie gospodarcze i społeczno-kulturalne. Funkcjonujące na wsiach organizacje pozarządowe, ochotnicze straże pożarne, koła gospodyń wiejskich, zespoły folklorystyczne, grupy taneczne, zespoły młodzieżowe, mogą wzmacniać działania promocyjne.

Dla zwiększenia zaangażowania mieszkańców w sprawy własnego regionu, własnej gminy, sołectwa należy zadbać o podniesienie ich aktywności społecznej oraz wspieranie liderów i animatorów lokalnych. Aktywni mieszkańcy są wartością ponadczasową. Przez swe zaangażowanie mogą oni wpływać na rozwój gospodarczy obszaru EGO, a także na podniesienie atrakcyjności turystycznej subregionu.

Grupy docelowe beneficjentów

Zgodnie z definicją beneficjentów dla poszczególnych działań Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013.

Preferowane operacje w ramach przedsięwzięcia „EGO AKTYWNOŚĆ”

Operacje	Planowana liczba operacji	Pula środków na realizację działania w zł	Preferowany zakres operacji
Odnowa i rozwój wsi	3	360 000	<u>Preferowane będą operacje:</u> – rozbudowa i modernizacja infrastruktury społecznej, w tym szczególnie miejsc integrujących i aktywizujących mieszkańców (domy „społecznościowe”, świetlice wiejskie, itp.)
Małe projekty	130	1 560 000	<u>Preferowane będą operacje:</u> – funkcjonowania Lokalnych Centrów Wolontariatu na terenie gmin obszaru EGO, – inspirowanie organizacji nowych imprez kulturalnych, sportowych i rekreacyjnych dla mieszkańców i turystów, – organizacja dotychczasowych imprez regionalnych, – kreowanie i wspieranie nowych produktów turystycznych (m.in.: „Bitwa pod Prostkami”, „Kierunek Gołdap”), numizmatycznej wioski tematycznej (waluta „EGO” i „EGO centy”), corocznych dożynek, cyklicznych konkursów na „najpiękniejsze gospodarstwo agroturystyczne”, – konkursy na najaktywniejsze sołectwo, imprezy: ▪ integracja międzypokoleniowa i międzykulturowa, ▪ dożynki, festyny wiejskie, dni miejscowości, ▪ Biesiada Jaćwieska w Krainie Łowców Przygód, ▪ Festyn na Szlaku Jadła Przygranicza w Krainie Ogrodów Wyobraźni, ▪ Mazurski Korowód w Krainie Spotkań - Idziemy na Plon, ▪ Przystanek Olecko, ▪ Święto Mleka, ▪ KOWALIADA, ▪ Dożynkowe Święto Wsi ▪ Mazurska Gwiazda – wyścig kolarski Cezary Zamana. – szkolenia dotyczące prowadzenia działalności gospodarczej oraz pozyskiwania środków zewnętrznych, – wspieranie lokalnych animatorów i liderów społecznych z terenów wiejskich.
Tworzenie i rozwój mikro-przedsiębiorstw	4	200 000	<u>Preferowane będą operacje:</u> – rozwoju usług szkoleniowo-doradczych na rzecz wspierania przedsiębiorczości na terenach wiejskich, – rozwoju rzemiosła lub rękodzielnictwa z wykorzystaniem zasobów lokalnych (przyrodniczych, historycznych i kulturowych), – inne określone w działalności osi 3 Leader, wynikające z potrzeby i celów LSR.
Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej	4	200 000	<u>Preferowane będą operacje:</u> – promocji i wspierania wprowadzania w gospodarstwach rolnych nowych i alternatywnych gałęzi i kierunków produkcji, – inne określone w działalności osi 3 Leader, wynikające z potrzeby i celów LSR.
Funkcjonowanie LGD			Preferowany zakres operacji
Wdrażanie projektów współpracy			– badania i analizy aktywności społeczno-gospodarczej mieszkańców obszaru EGO.
Nabywanie umiejętności i aktywizacja			– zainicjowanie działalności Forum Sołtysów, wspieranie lokalnych animatorów i liderów społecznych.

Wskaźniki realizacji przedsięwzięcia „*EGO AKTYWNOŚĆ*”

Działania PROW	Wskaźniki produktu	Źródła weryfikacji	Założenia/ryzyko
Odnowa i rozwój wsi	Min. 3 zrealizowanych operacji	Dokumenty odbioru wykonanych inwestycji znajdujące się w siedzibie LGD	W odpowiednim czasie zostanie przygotowana dokumentacja związana z lokalizacją planowanych inwestycji
Małe projekty	Min. 130 zrealizowanych operacji	Dokumentacja w siedzibie LGD	Realizowanymi inicjatywami będą zainteresowane lokalne społeczności. Potencjalni beneficjenci będą zainteresowani przygotowaniem dokumentacji i realizacją małych projektów.
Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw	Min. 4 zrealizowane operacje	Dokumentacja w siedzibie LGD Wpisy do ewidencji działalności gospodarczej w urzędach gmin	Mieszkańcy gmin obszaru EGO zdecydują się uruchomić nową , bądź rozszerzyć dotychczasową działalność związaną z rzemiosłem lub rękodzielnictwem
Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej	Min. 4 zrealizowana operacja	Dokumentacja w siedzibie LGD Wpisy do ewidencji działalności gospodarczej w urzędach gmin	Rolnicy będą zainteresowanie uruchomieniem działalności gospodarczej w zakresie wprowadzania w gospodarstwach rolnych nowych i alternatywnych kierunków produkcji.
Wdrażanie projektów współpracy	Minimum 2 zrealizowane operacje	Dokumentacja w siedzibie LGD	Sąsiednie LGD będą zainteresowane wspólnymi przedsięwzięciami
Nabywanie umiejętności i aktywizacja	Minimum 3 zrealizowanych operacji	Dokumentacja w siedzibie LGD(np. listy obecności ,brozury)	Członkowie i partnerzy LGD będą aktywnie działać na rzecz pobudzenia do działania społeczności lokalnej, w szczególności poprzez wsparcie animatorów i liderów lokalnych.

Przedsięwzięcie IV – „EGO ŚRODOWISKO”

Przedsięwzięcie służy realizacji następujących celów szczegółowych:

3.1. Wzrost atrakcyjności zamieszkania na obszarze EGO

3.2. Wypromowanie kulturowych i środowiskowych walorów obszaru EGO

Uzasadnienie przedsięwzięcia

Ze względu na fakt położenia obszaru EGO na terenie „Zielonych Płuc Polski”, słabego zaludnienia, dużego udziału użytków zielonych, braku uciążliwych zakładów przemysłowych oraz naturalnego ograniczenia w intensywnej produkcji rolnej, istniejące tu zasoby naturalne prezentują bardzo wysoką jakość ekologiczną. Można je w sposób zrównoważony wykorzystać w promowaniu turystyki, szczególnie dzięki tworzeniu małych przedsiębiorstw gastronomicznych, pensjonatów, czy gospodarstw agroturystycznych. Ważne jest, by ludność mieszkająca na tych terenach prezentowała aktywne postawy prezentując takie pomysły (operacje), które przyczynią się do wzrostu zainteresowania tym obszarem jako miejscem stałego lub czasowego pobytu. Należy sprzyjać takim działaniom, które sprawią, że w świadomości mieszkańców innych województw oraz innych krajów, subregion EGO będzie postrzegany jako miejsce o zrównoważonym systemie gospodarowania i nieskażonej przyrodzie.

Kulturowy charakter regionu EGO, który również warto promować ze względu na jego atrakcyjność turystyczną, został ukształtowany w czasie zgodnego zamieszkiwania tych terenów przez różne grupy narodowościowe, m.in. Polaków, Niemców, Litwinów. Współcześnie stanowi on unikalną mieszankę tradycji i zwyczajów przywiezionych po II wojnie światowej przez osadników z terenów Suwalszczyzny, Ukrainy, Litwy i centralnej Polski. Dzisiejszy charakter kulturowy wyłania się z rodzaju odbywających się imprez i wydarzeń, z działalności instytucji kulturalnych, a także aktywności zespołów folklorystycznych i twórców ludowych. Do bogactwa kulturalnego EGO zalicza się także kuchnię regionalną, m.in. charakterystyczne dla tego regionu sękacze i kartacze (zwane też cepelinami) i wiele innych.

Grupy docelowe beneficjentów

Zgodnie z definicją beneficjentów dla poszczególnych działań Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013.

Preferowane operacje w ramach przedsięwzięcia „EGO ŚRODOWISKO”

Operacje	Planowana liczba operacji	Pula środków na realizację działania w zł	Preferowany zakres operacji
Odnowa i rozwój wsi	8	986 150	Preferowane będą operacje: <ul style="list-style-type: none"> – wspieranie rozwoju infrastruktury technicznej, ekonomicznej i społecznej, – urządzenie i porządkowanie terenów zielonych, parków, miejsc spotkań, biwakowania, – zagospodarowanie stawów, rzek, jezior w celu poprawy estetyki, – zakup i odnawianie obiektów charakterystycznych dla regionu lub tradycji budownictwa na cele społeczne.
Małe projekty	28	342 846	Preferowane będą operacje: <ul style="list-style-type: none"> – wprowadzenie segregacji śmieci, likwidacja dzikich wysypisk śmieci, – wspieranie działań podmiotów w obszarze produkcji energii ze źródeł odnawialnych, – propagowanie zdrowego stylu życia wśród mieszkańców, – propagowanie idei zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich, – rozwój gminnej edukacji ekologicznej oraz działalność informacyjno-szkoleniowa dotycząca ekologii, – odnawianie, uporządkowanie, oznakowanie zabytkowych budowli lub obiektów małej infrastruktury.
Tworzenie i rozwój mikro-przedsiębiorstw	4	200 000	Preferowane będą operacje: <ul style="list-style-type: none"> – tworzenie lub wsparcie mikroprzedsiębiorstw wytwarzających produkty energetyczne z biomasy, – inne określone w działalności osi 3 Leader, wynikające z potrzeby i celów LSR.
Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej	4	200 000	Preferowane będą operacje: <ul style="list-style-type: none"> – wsparcie rolników produkujących żywność ekologiczną, – wsparcie rolników wytwarzających produkty energetyczne z biomasy, – wspieranie rozwoju pszczelarstwa i przetwórstwa produktów pszczelarskich, – inne określone w działalności osi 3 Leader, wynikające z potrzeby i celów LSR.
Funkcjonowanie LGD			Preferowany zakres operacji
Wdrażanie projektów współpracy			– Współpraca w zakresie ochrony zasobów środowiska naturalnego
Nabywanie umiejętności i aktywizacja			– badania i analizy dotyczące możliwości wykorzystania odnawialnych źródeł energii,
			– wsparcie merytoryczne rolników produkujących żywność ekologiczną.

Wskaźniki realizacji przedsięwzięcia „*EGO ŚRODOWISKO*”

Działania PROW	Wskaźniki produktu	Źródła weryfikacji	Założenia/ryzyko
Odnowa i rozwój wsi	Min. 8 zrealizowanych operacji	Dokumenty odbioru wykonanych inwestycji znajdujące się w siedzibie LGD	W odpowiednim czasie zostanie przygotowana dokumentacja związana z lokalizacją planowanych inwestycji
Małe projekty	Min. 28 zrealizowanych operacji	Dokumentacja w siedzibie LGD	Realizowanymi inicjatywami będą zainteresowane lokalne społeczności. Potencjalni beneficjenci będą zainteresowani przygotowaniem dokumentacji i realizacją małych projektów.
Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw	Mini. 4 zrealizowana operacja	Dokumentacja w siedzibie LGD Wpisy do ewidencji działalności gospodarczej w urzędach gmin	Mieszkańcy gmin obszaru EGO zdecydują się uruchomić nową, bądź rozszerzyć dotychczasową działalność w zakresie wywarzania produktów energetycznych z biomasy
Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej	Min. 4 zrealizowane operacje	Dokumentacja w siedzibie LGD Wpisy do ewidencji działalności gospodarczej w urzędach gmin	Rolnicy będą zainteresowanie uruchomieniem działalności gospodarczej w zakresie wywarzania produktów energetycznych z biomasy oraz produkujących żywność ekologiczną.
Wdrażanie projektów współpracy	Minimum 2 zrealizowana operacja	Dokumentacja w siedzibie LGD	Sąsiednie LGD będą zainteresowane wspólnymi przedsięwzięciami
Nabywanie umiejętności i aktywizacja	Minimum 3 zrealizowane operacje	Dokumentacja w siedzibie LGD	Członkowie i partnerzy LGD będą aktywnie działać na rzecz ochrony zasobów środowiska naturalnego.

V. OKREŚLENIE MISJI LGD

Misja to jedno- lub kilkudzaniowy opis realizacji wizji rozwoju gminy i głównego pola działalności w przyszłości. Jej istota polega na skoncentrowaniu wokół najważniejszego punktu i dostosowaniu kierunków działania do długookresowych celów.

Misja obszaru – przedmiotu strategii – to syntetyczna deklaracja podmiotów tej strategii, określająca specyfikę obszaru, ofertę na zewnątrz i zobowiązania podmiotów wobec przyszłości obszaru. Funkcją misji jest koncentracja uwagi uczestników działań strategicznych na istocie strategii i mobilizacja ich do działania. W obszarze wielopodmiotowym, obejmującym kilka gmin, misja pełni ponadto ważną funkcję integracyjną, wskazując, za co chcemy być wspólnie odpowiedzialni.

W misji są zawarte:

- cel – po co istniejemy, jaki jest sens tego istnienia?
- strategia działania – domeny działalności, pozycje jakie chcemy zajmować, w czym jesteśmy lepsi od innych?
- wartości – w co wierzymy, co popieramy?
- oraz norma zachowań – schematy zachowań społeczności lokalnej.

Misja określa system wartości łączący partnerów LGD dążących do osiągnięcia wizji i celów strategicznych, deklarowany sposób działania oraz filozofię LGD, a także wyjaśnia sens istnienia lokalnej grupy działania.

Misja Lokalnej Grupy Działania „Lider w EGO” przedstawia udział LGD w realizacji nakreślonej Wizji. Opracowana misja brzmi następująco:

„Lokalna Grupa Działania „Lider w EGO” jest inicjatorem rozwoju obszaru w oparciu o aktywność i przedsiębiorczość mieszkańców, przy racjonalnym wykorzystaniu lokalnych zasobów środowiska naturalnego”

Celem misji LGD „Lider w EGO” jest osiągnięcie pożądanego stanu rozwoju obszaru działania LGD poprzez realizację celów strategii. Zgodnie z wizją obszar EGO ma stać się miejscem przyjaznym środowisku, mieszkańcom i turystom, co, jak wynika z diagnozy oraz analizy SWOT dla subregionu, jest możliwe dzięki wykorzystaniu posiadanych walorów przyrodniczych i kulturowych. Trzeba jednak pamiętać, że najbardziej wartościowym zasobem jest kapitał ludzki. Tylko aktywni mieszkańcy, przedsiębiorczy i kreatywni, są w stanie racjonalnie wykorzystać posiadane zasoby, przyczyniając się tym samym do rozwoju obszaru.